kopierad

PETRA TOU LIMNITI;
VOUNI: Paradisotissa, 18/6-19/6 1930

Westholm

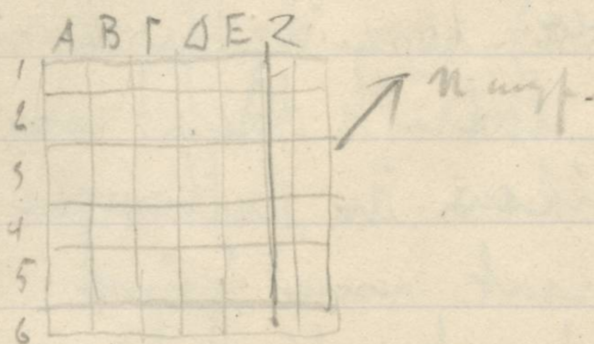
D II: 3 C

Kopia
IV : IV
4 : 4

Peka tou fimmikí.

Angående själva klippöns mått kan ännu ingenting bestämt angivas. Den torde emellertid vara c. 70 m lång och c 40 m bred, måtten beräknade vid vattenytan. Höjden är svår att beräkna. Dock torde ~~den icke av~~ siffran 50 m icke avlägsna sig alltför mycket från verkliga förhållandet. Åt nordost (ut åt havet) resa sig de skrovliga klipporna nästan lodrätt direkt ur havet. På motsatta sidan är sluttningen visserligen mycket brant men jämnt koniskt omslutande de skrovliga klipporna som resa sig lodrätt ungefär från halva höjden. På denna sida är ön tillgänglig såväl med båt från havet som för bestigande av toppen. Uppe på toppen finnes en c 40 m lång 10 m bred sluttande platå, som är beströdd med talrika stora klippblock. Endast på ett mindre om-

råde vid mitten av platån finnes jord i någon nämnvärd grad. I början av maj 1928 gjordes här den mindre undersökning varvid en trensch grävdes till i meters djup utan att botten anträffades. Jorden förefaller att ligga i en fördjupning i klippan varför kanterna till denna fördjupning först bestämmes. Därefter upplägges ett rutnät om 1,50 m rutor över det sålunda begränsade området

Sluttningen är ganska stark från 1 ned till 6 utanför vilken klippkanten stupar brant ned. Rutor 6 och 5 utgrävas. Här bli emellertid svårbestämbara lager urskiljbara. Samtidigt står det klart att en fortsatt grävning från detta håll är svår och farlig. Grävningsriktningen

ändras därför till sydlig – nordlig. Grävningens resultat beskrivs lämpligast i ett sammanhang. De olika fynden grupperar sig på följande vis i rutorna och efter de olika byggnadsperioderna.

Fragments of whetstones and stonebowls (uppsamlades från olika lokaler på ytan över hela topp-platån, och sammanförts till ett nummer).				1.
Fragment of a stone-axe	l 3,5 cm		ytfynd	2.
Profiled double conical stonebead	l 4,2 cm	A_6		3.
Whetstone for needles		Γ_5	"	4
Flintknife	l. 8,6 cm	Γ_5		5
Flintscraper	l. 8,0 cm	Δ_5		6
Flintknife	l. 7,0 cm	E_5		7
Pierced stoneweight	diam 8,0 cm	E_5		8
Fragment of a flintknife	l 3,2 cm	B_5		9
Whetstone		B_5		10
Flintscraper	l 5,5 cm	A_4		11
Bowl of stone	diam 8,0 X 10,0 cm	A_2		12
2 flintscrapers	l 4,0 - 4,01 cm	A_4		13
Piece of flint	7 cm	A_1		14

Flintchisel	l. 4,0 cm	B_1	15
Bonepoint	l. 3,5 cm	B_1	16
–"– "–	l. 3,4 cm	B_1	17
Fragment of a flintknife	l. 3,3 cm		18
Scraper of red stone (flint)	l. 7,6 cm	B_1	19
Pricker of flint	l. 2,9 cm		20
Fragmentt of a flintknife	l 3,2 cm	B_4	21
Flintknife ?	l. 5,5 cm	B_1	22
Stone axe	l. 11,5 cm	Γ_1	23
Whetstone		E_3	24
Broken stonebead (white)	l. 3,0 cm	E_2	25
Miniature stone chisel	l. 3,2 cm	B_1	26
Stone idol	l. 17,5 cm	B_1	27
Spindle-whorl of stone	diam. 4,5 cm	B_2	28
Fragment of a stone axe	l. 4,2 cm	Γ_1	29
Fragment of an obsidian knife	l. 2,7 cm		30
Flintknife	l. 5,4 cm	Γ_4	31
–"–	l. 4,5 cm	Γ_4	32
Fragment of a flintknife	l. 3,5 cm	Δ_3	33
Flintscraper	l. 3,3 cm	B_3	34
Pricker of bone	l. 7,0 cm	B_3	35
–"– –"–	l. 5,5 cm	B_1	36

Point of bonepricker	l. 2,2 cm	B_1	37
Fragments of a boneneedle		B_1	38
Flintpieces	—	–	39
Flintknife	l. 4,5 cm	B_3	40
Pricker? of stone	l. 3,6 cm	B_3	41
Stone-idol	l. 15 cm	–	42

Till dessa fynd kommer även några flintfragment och djurtänder, som tillvaratogs i samband med 1928 års fornundersökning.

Den äldsta bosättningen på det utgrävda Petra I området ~~var vänt i~~ är i klippan tydligen avsiktligt nedhuggen grop fallande inom ramen av rutorna T_3 – E_3 — B_5 — E_5 (se planen) Då klippan är lägre i rutor B_4 - B_5 har man på detta ställe ersatt klippkanten (väggen i gropen) med några stenar, så man som av detta håll stängde gropen. Gropen (Petra I) var fylld med horisontellt skiktade ~~lager~~ kulturjord, av två skarpt skilda slag.

(Angående skiktens fördelning se profilritn.)
Huvudmassan utgjordes av en ytterligt fint fördelad (som mörkt potatismjöl!) mörkbrun jord i vilken låg allehanda avfallsrester såsom djurben i rester av redskapstillverkning o.d. I denna mörkbruna jord voro inspängda horisontella skikt av svart mycket mörk jord (mörka svartlager) i vilka även obetydliga kolrester kunde spåras. Den mörka svartjorden är av samma konsistens som brunjorden. Utfurlagringen i gropen synes ha skett så småningom och ha förblivit orörd under de senare perioderna. Så småningom har emellertid gropen fyllts och över dessa lagringar sträcker sig ett stort mörkt svartlager över hela de norra och östra delarna av området. Ytterligare ett brunt kulturlager och nästa period ~~i Petras utveckling markeras~~ Petrabosättningens utveckling markeras med ett tydligt urskiljbart stampat jordgolv, vars ursprungliga

Petra II

hela utsträckning ~~genom~~ på grund av olyckliga tillfällig-
heter icke exakt kan konstateras. I söder har
möjligen en mycket obetydlig del förbigått ut-
grävarna, men golvets ursprungliga kant
torde ej ens med den största försiktighet
ha påträffats på detta håll, då golvet här
troligen varit förstört. I norr är lagren
på en omtålig punkt oavrörda under den
Guntherska grävningen. I väster däremot
slutar jordgolvet tydligt mot omkring
härden i rutor A_1-B_1, vilken i sin tur
ligger an mot en klippkant. Här ge
profilerna mot A och B klara besked.
I öster har jordgolvet skurits av vid
byggandet av hus I i Petra III. I ruta Γ_3
kan emellertid en liten murstump tydas
som jordgolvets begränsning. Utsträck-
ningen blir sålunda med säkerhet vad
som på planen prickats inom ramen för
rutor A_1-A_3 — B_1-Γ_3. Härden i västra
delen rutor A_1-B_1 är av särskilt intresse. Dess
utsträckning i plan framgår av ritn. Profilen

mot A visar bäst dess utseende. En väldig sten ligger direkt an mot klippan. Den har legat där redan innan golvet tillkom. Några andra större stenar äro ställda i kretsform kring en botten av flata hällar och strandstenar. Alltsammans är fyllt med ett c. 20 cm tjockt brandlager av svartaktig karaktär. I detta gjordes emellertid inte några fynd. Utgrävningen försvårades av kraftigt regn.

Över jordgolvet följde nya avlagringar av samma karaktär, som tidigare beskrivits från Petra I, däribland ett genomgående c 8 cm tjockt mörkt svartlager.

Hus 2 i Petra III ligger rakt över jordgolvet, som utgör Petra II och inordnar sig således i den relativa kronologien. Att hus 1 i Petra III också är av yngre datum än jordgolvet bevisas emellertid även på annat sätt än genom dess likhet med hus 2. Jordgolvet är nämligen i öster avskuret i samband med anläggandet av hus 1 (Ruta B_3 se profilerna mot A och B.)

Petra III

Hus 1 har ursprungligen haft likheter med jordgolvsbostaden (Petra II), varför man typologiskt kan placera det mellan Petra II och hus 2 i Petra III. Sålunda har golvet i hus 1 ursprungligen bestått av stillstampad jord, som emellertid i senare tid genomgått en reparation, en överbeklädnad av små stenar i likhet med golvet i hus 2. Att den senare reparationen liknar hus 2 bevisar även att hus 1 ~~[illegible]~~ kronologiskt bör placeras mellan Petra II och hus 2. Även de topologiska och stratigrafiska förhållandena tyda på detta.

Hus 1 sträcker sig över ett ganska stort område från ruta A 4 ända till E 4. hus 1

Båda dessa begränsningar äro klara liksom i det stora hela västmuren [kanten], i rutor A 4 – Δ 3. Åt öster däremot kan husets ursprungliga utsträckning inte bestämmas då hela den östra delen störtat ned utför branten. Emellertid kan man med tillhjälp av två stolpstöd, som måste

sättas i samband med hus I, beräkna husets form och utsträckning. Möjligen har det sträckt sig ända upp till blanken b öster. Ett av stolpstöden ligger i ruta A_6. Innanför några större o-huggna stenar frampetades en omsorgsfullt lagd krets av decimeterstora ovala vågsvalfade sandstenar. I mitten var en oregelbunden fördjupning ned till klappan, där en tröstolpe antages ha stått. Det andra stolpstödet är beläget omedelbart söder om rutgränsen $A_4 - A_5$. Det är av fullkomligt samma karaktär men mindre och ännu omsorgsfullare lagt. Stolpen har här vilat på en lös sand till i mitten (se ritn.) Vid utgrävandet iakttogs att sandstenarna varit sammanfogade av lera tjockare än den jord som f. ö. fyllde hålet. Troligen stå dessa båda stolpstöd i samband med varandra och stolparna ha troligen stått på var sin sida om

ingången till hus I, som kan ha varit här. ~~[illegible]~~ Stolphålens undre nivåer ha emellertid en differens på 60 cm, vilket är naturligt då marken sluttar starkt. Intressant nog är den beräknade ~~[illegible]~~ tjockleken för den lägre stolpen nästan dubbelt så stor som för den övre. Den lägre stolpen har måste vara kraftigare, både längre och tjockare om man antager att de upptill slutat i samma nivå. Ingången antages sålunda vara från söder (den vanligen läsidan då [illegible].) De inre, bevarade delarna av husets golv är av jämt stampad jord, som vilar på en sättning av knytnävsstora stenar. Denna stensättning sänker sig mot husets centralare delar. Den yttre något högre kanten är sålunda väl markerad. Stenarna äro faktiskt sammanhållna av en hjorgel mycket hård lera troligen densamma som bildar jordgolvet ovanför, men som här mörknat till

följd av bristfällig paleolitisk hygien.
Jordgolvet kan med undantag av vissa
smärre fläckar spåras över hela den
bevarade delen av hus 1. I de södra
delarna är det emellertid täckt av det
tidigare omnämnda separationen med
tschakilli. (Ruta $A_4 - C_4$). Avslutningen i
ruta A4 intill stolpehål 2 är skarpt mar-
kerad med en grunda väl lagd rundad
mur. I A5 är emellertid muren förstörd.
Muren höjer sig något över golvnivån.
Jorden över golvet i hus 1 är inte tjock.
Den består av ett [gråsvart] grått myl ett s.k. gårdsvartlager, som är mycket löst i sin kon-
sistens. Detta är helt enkelt ytlagret

Hus 2

I detta ytlager ligger hus 2 knappt
täckt av någon jord. Trots detta
är huset fullkomligt orört. Golvet består
helt av tschakilli, som är kantad med
stora stenar. Formen är oregelbundet
oval och utsträckningen i varje de-

följ bestämbar. Vad som synes på planen är verklighet. Endast några lösa stenar uppe på ytan har icke inlagts.

Det utgrävda områdets nordligaste del har ingen spår av arkitektur. De horisontella kulturlagren ligga emellertid här fullkomligt orörda. De utgöra fortsättning på dem som täcka gropen Petra I.

En intressant iakttagelse gjordes under den ur väderleksynpunkt mycket skiftande utgrävningen. Det iakttogs nämligen, att vilka stormar, som än rasade runt omkring den lilla oskyddade ön, så fanns det alltid inom det utgrävda området särskilt nere i fördjupningen (Petra I) en plats, som var fullkomligt oberörd av vindförhållandena runt omkring ön. Uppe på toppen var det samtidigt många gång så hård vind, att man knappast kunde stå upprätt. Lokalens väl skyddade läge torde ha spelat någon roll vid de paleolitiska människornas val av boplats.

På grundval av noggranna iakttagelser angående omständigheterna vid fyndens tillvaratagande kan man med ganska stor visshet dela upp fynden på de olika perioderna så här (se profiler och avvägningssiffror):

Petra I

Petra I

Flints

	5	Flintknife	C. 5.	3.55	I a
	6	Flintscraper	D. 5	3.47	I a
	7	Flintknife	E. 5	2.96	I b
	9	Fragments of a flintknife	B. 5	3.57	I a
	10	Whet-stone	B. 5	2.79 - 2.85	I
	20	Pricker of flint	A. 3	2.61	I b
	31	Flintknife	C. 4	3.60	I a
	32	Flintknife	C. 4	3.70	I a
?	33	Fragment of a flintknife			

= 8

Obsidian

? 30 Fragment of an obsidian knife

= 1

Spindlewhorl or weight

8. Pierced stoneweight B. 2 , 2.25 I b
28. Spindlewhorl of stone E. 5 , 3.35 I a

= 2

Petra II | Petra II

Flints

14. Piece of flint
15 Flintchisel
18 Fragment of a flintknife
19 Scraper of red flint
22 Flintknife
34 Flintscraper
39 Flintpieces

= 7

Bowl

12. Bowl of stone

= 1

Axe

23 Stone axe

=1

Needles and prickers of bone

16 Bone point
17 Bone point
35 Pricker of bone
36 Pricker of bone
37 Point of bone pricker

= 5

Idol

42 Stone-idol

= 1

Petra III

Petra III

Flints

11 Flintscraper
13 2 pc. flintscrapers
21 Fragment of a flintknife

= 4

Axes and chisel

2 Fragment of a stoneaxe
26 Miniature stone-axe
29 Fragment of a stoneaxe.

= 3

Stone-pricker

41 Stone pricker

= 1

Stone-beads

3 Profiled double-conical stonebead
25 Broken white stonebead

= 2

Idol

27 Stone-idol

= 1

I fyllningen tillvaratogs även i ungefär lika myckenhetsgrad från alla tre perioderna slagna och bearbetade strandstenar,

vilka naturligtvis icke höra hemma
på toppen av ön. Vidare uppsamlades
djurben från samtliga perioder likson
även fragment av bearbetade horn (hjort?)
Vad som däremot är i högsta grad an-
märkningsvärt är den fullständiga från-
varon av allt keramiskt. Inte en
krukskärva anträffades under hela ut-
grävningen och knappast lärer väl nå-
gon sådan ha funnits på Petra.

De olika fyndgruppernas fördelning
på de olika perioderna framgår av
denna tabell.

	Flints	Obsid.	Spindle wh.	f	Bone Pricker	Axe	Idol	stone bowl	stone pricker	stone Bead
Petra I	8	1	2							
Petra II	7				5	1	1	1		
Petra III	4				3	3	1	10	1	2

Yxan i Petra II har endast eggen obetyd-
ligt slipad, men är f.ö. obearbetad. ~~Olika~~.
De tre yxorna i Petra III äro däremot
slipade och glättade helt över. Sten-

idolen 42 kan ej exakt lokalbestämmas. Med stor sannolikhet är den emellertid funnen i jord från inomingen av stengolvet varför den här placerats i Petra II. Den är tydligt primitiv i sitt utseende. Den andra idolen (27) är avgjort mera avancerad i utförandet och kan med ~~stor~~ säkerhet placeras i Petra III.

Tabellen visar att i Petra I endast arbetsredskap av mycket primitiv art förekomma med flintan som huvudmaterial. Flintan fortsätter i nästa period. Nya redskapsformer äro pylar och nålar av ben. I Petra III äro flintorna i avtagande. Däremot äro stenkärlen fabrika även uppträda som prydnadsföremål. Stenpylen visar i det tekniska utförandet stor likhet med dessa.

Paradisiotissa 18 – 19/6 1930.

I Kostas åker strax ovanför källan i Paradisiotissa hittade för många år sedan en släkting till Michalis en staty föreställande en präst med långt skägg, och när man betraktade den kunde man möjligt se att något hade brutits eller skadats på den. Statyn var stor lika med en karl och den kom upp av en händelse vid plöjning. Det var så länge sedan att ingen förstod sig på att gräva efter flera statyer på samma ställe. Vem hade förstånd om sådant på den tiden? och ända sedan dess hade åkern legat orörd.

Historien verkar i högsta grad trolig i synnerhet som ett par statybitar redan anträffats av Alfios i åkern nedanför för ett par år sedan. I Kostas åker ligger tydligen ett hus e.d. från senklassisk tid (av keramiken att döma) ruinerat. Huset har varit täckt av tjocka taktegel som

anträffas överallt på ytan. Belägenheten på åkern och huset är i högsta grad anmärkningsvärd. Paradisiotissa är som bekant en djup dal intill havet, åt land begränsad på alla sidor av höga nästan lodräta bergsluttningar. I botten av dalen flyta märkvärdigt nog två små floder ut i havet. Själva stranden utgöres av en c 20 m lodrät brant fullkomligt otillgänglig för människor. Flodernas vatten droppar alltså uppifrån direkt ned i det salta havet som klickar i hålorna djupt nedanför. Båda floderna ha ursprungligen haft sina källor högt uppe på branten. För den västra floden har i gammal tid en c 50 ? m. lång gång huggits vågrätt in i klippan i och för uppsamlande av vattnet? Numera har källan flyttats betydligt djupare ned i dalen. Mellan de båda små floderna ligger mitt i dalen en liten ås som tjänstgör som vattendelare och på ett horisontellt utsprång av denna ås till synes mitt i Paradisiotissa-dalen ligger det omtalade huset.

Situation.

Tidigare en gammal genomgång

Hålet kallas nu ajasma av ajos = [illegible]

En vackrare plats för ett litet tempel kan inte tänkas

Redan före grävningens början anträffas på ytan

Fragment of a classical stone-head h 11 cm | 1.

En trench utstakas i nord sydlig riktning. Den skär ett hus med 3 rum vars golv ligga på nivåer mellan olika nivåer. Högst ligger rum 1 vars golv är fullständigt förstört. Den obearbetade klippan anträffades på nivå c 1,20. Rum 1 har tydliga begränsningsmurar åt söder och väster. Däremot är åt öster alla spår av mur bortspolade. Åt norr har begränsningsmuren mot till rum 2 legat. Av denna mur 1-2 återstår nu egentligen endast den inre murstensfyllningen mellan de kantställda kvaderblocken vilka nu äro försvunna. Det tycks ha varit en skalmur eller en lådmur av samma slag som i palatset på Vouni. Av kvaderstenarna äro ett par rudiment bevarade på nordsidan i rum 2. Ett uppstående klipparti mitt i

Tempel

Rum 1

Wall 3

muren torde ha ingått i denna.

Rum 2 har ett välbevarat golv av en rödaktig cement (= lik Pal Rum 53 Vouni) nivå 1,88 – 2,00. Även om murarna i N.O. hörnet äro förvunna kan man på grundval av det bevarade golvet bestämma rummets utsträckning och var murar en gång funnits. På västra sidan är skal-linnen mycket tydlig. De kantställda kvaderblocken ha fallit något utåt mot väster. Muren mot norr till det 3dje rummet är endast bevarad i sina västra delar, där de högsta nivåerna är = golvets = 2,00.

Rum 2

Av rum 3 återstår endast det sydvästra hörnet. Övriga murar äro i likhet med golvet fullkomligt förvunna. Kornos-klippan anträffas på ett djup av 2,50 – 2,80.

Rum 3

På västra (yttre) sidan av väst-murarna i 1 och 2 löper en kullerstens-rad som förstärkning. Dess nivå är obetydligt högre än västmurens. Detta om arkitekturen.

Jordlagren äro inte särdeles komplicerade | lager
I rum 1 och 3 följer under det svarta ytlagret ett skikt av ljusbrun jord innehållande mängder av taktegelsfragment och ἀγαλματοπετρες. Sparsamt annan keramik anträffas även. I rum 2 tillkommer dessutom närmast golvet ett tunt asklager i mitten av rummet. I detta lager anträffades bronsspikarna nr 8. F. ö. göras alla fynd i det ljusbruna mellanskiktet. Det bör kanske tilläggas att i rum 2 en grop anträffades (se profilen). Den gick emellertid inte ned till botten. Kanske var det här Michalis släkting hittade sin pärt med långt skägg.

Fontana ἀ/χρηστα κομμάτια äro fynden följande:

Fragment of a classical stone-head	l 11 cm	loose find.	1	(585)
Left breastfragment of a male statue	l 24 cm	Rum 2	2	(586)
Leg fragment of a large statue	l	" "	3	(587)
Lower part of sitting statuette	h 13 cm	" "	4	588
Bronze coin	diam 1,6		5	589

Iron arrowhead	l 7,6	Rum 2	6	(590)
" "	6,5	"	7	591
17 Bronze-nails	—	"	8	592
Plain pot	diam	"	9	593
Lying stone lion	l 10,5 cm	Rum 1	10	594
Stone spade	l 17,5 cm	"	11	595
Bronze piece with human relief	l 3,5 cm	"	12	596
Terra cotta acroterion	h 18 cm	intill S.W. corner	13	597
Piece of lead	l 10,5 cm	W. wall	14	598
Roofing tile			15	(599)

forts. se Mersinaki

Bland ἀχρηστα κομμάτια märkas nederdelen av en stående jonisk kore (nat. storl.) mycket förstörd, vidare ett ~~[illegible]~~ manligt huvud i över naturlig storl., med svårighet igenkännbart. Bland takteglen finnas fragment med meanderornament! De tycks ha setat upptill längdväggarne, där de även nu anträffas.

Huset torde lätt kunna igenkännas som en lokal cypriotisk kopia av ett grekiskt tempel med ante. Att fronten i så fall är förlagd mot norr torde kunna förklaras genom cyprioternas oförstånd om heliga ting vidare genom hela platsens belägenhet och dalens riktning mot norr. Det förefaller orimligt att lägga fronten rakt mot en klippvägg åtminstone för en dåtida, sund och okunnig cypriot. Det lilla templet ligger fullkomligt isolerat. På alla ställen runt omkring där någon jord kan finnas lägges provtrencher, men på intet ställe anträffades något kulturlager eller spår av bebyggelse. I Marias åker rakt nedanför åt norr hade visserligen några nedrasade ~~stalar~~ statyer anträffats tidigare, medan ett flertal trencher i olika riktningar gåvo ett negativt resultat även här.

Paradisiotissa-grävningen slutades efter två dagar. Om vomiterna[?] haft sin gamla lycka hade de kunnat finna några av Cyperns förnämsta skulpturer, vilka här en gång funnits

gutikerka[?]

men nu fingo de återvända uppe till palatset på Vomi med endast besvikelsen i hjärtat. Medvetandet att den lilla svampöverdragna kultplatsen kunde ha blivit en fullträff var en klen tröst. Envishet är visserligen ~~mera~~ steget än mycken entusiasm men ~~stora~~ med ständig oturen framför sig är människan blott ἄχρηστον κομμάτιον.

C: **VOUNI III**: forts **palatset** hösten 1928; **palatset** våren 1929; **Loures**;

Vouni III
Paradisiotissa
Petra

Kopierad. 4 häften
D II:3 C

Dagbok
16 (på Mac)

Vouní Hösten 1928 forts.

Ἀλφεῖρος.

Rum 14 eller den stora gården utgör palatsets centrum och viktigaste del. Den består av ett till större delen synnerligen välbevarat cementgolv 16,60 m X 17,50 m i fyrkant, på samtliga sidor omgivet av tenne rum med tenne portöppningar. I sydväst leder en trappa (delvis välbevarad) djupt till en högre nivå. Trappan upptar hela gårdens bredd. I cementgolvet äro infällda stenränder 0,70 m breda och i hörnpunkterna mellan dessa ha egendomliga kolonner rest sig bärande ett tak som öppnat sig mot mittkvadraten. Mitt på gården finnes en 22 m. djup brunn eller cistern, som har formen av två på varandra ställda buteljer. Rummen, som omgiva gården äro

i Sydväst (över den stora trappan)
16; 17 och 18.
i Nordväst 41; 42; 43 och ett annat
i Nordost ?; 19; 13
i Sydost 10; 11; 1; 15

Rum 14.

Rum 14 har tidigare skurits av provschakt, och profilbeskrivningen härifrån göres därför läm-pligast m.m. För den del, som faller inom rum 14, kallas profilen a). På provschaktsritningen profil a) från 10de till 27de metern. Här urskiljes under det allestädes närvarande, mörka ytlagret, i huvudsak två lager, som löpa horisontellt. Det övre är uppkommet av röda (mörka) råtegel som regnat ned från murarna i rum 1 och 41 troligen även utför trappan från rummen på gårdens sydvästra sida. Under detta mörka lager, som även innehåller större råtegelsfragment, tillkommit hade emellertid ett annat lager bestående av i hög-grad upplösta större råtegel eller smärre ljusgrå jord. Bortill muren mot rum 15 synes en tydlig rasriktning in mot gårdens centrum. På detta ställe höjer sig även bottenlagret ända upp till mörkret under ytlagret. Då rummen 1 och 15 har även undervåningen av råtegel och

åda sådana synes det ofrånkomligt att övervåningen varit byggd av tjocka råtegel och att detta först regnat ned. Därefter har den översta partierna av nedre våningen regnat ned över detta tjocka lager varpå den idoga lantmannen har börjat sin skadegörelse. Det är antagligt att gränsen mellan den tjocka och mörka delen av muren markeras av taket, som uppbäres av kolonnen i mur 14. —— En halv meter Nordost om porten i mur 1 anlägges en annan profil ungefär parallell med den förra och vinkelrätt mot mur 1-14. Denna profil visar en liknande ehuru mera komplicerad lagerföljd. Närmast mur 1-14 iakttages djupast samma tjocka råtegellager som i profil a). Dess övre ~~kant~~ (begränsning) markeras av en linie från en punkt belägen c 30 cm under krönet på mur 1-14 till den sydöstra stenkantens närmaste kant. profil b)

Lagret har sålunda en trekantig genomskärning i profilen med lagring parallell med hypotenusan. Endast i detta korta lager är, vad som motsvarar det långa bottenlagret i prof. a). Över detta ljusa råtegelslager intill mur 1–14 ligger i profil b) ett tydligt markerat mörkare lager av röd råtegelsmassa. Lagret har ungefär samma lutning och mäter intill 0,50 m i tjocklek. Det tunnas så småningom ut och försvinner vid 7 m från mur 1–14. Båda dessa lager ha givetvis kommit från murarna i rum 1. I profil a) höjer sig tydligt det understa ljusa lagret mot rum 41 visande att även från det hållet ljust råtegel regnat ned. I profil b) återfinnes visserligen inte det ljusa råtegelslagret på botten på den nordvästra sidan av gården (intill muren mot rum 42). Däremot finnes på denna sida den fulla motsvarigheten till det mörkare röda råtegelslagret

därover, som så småningom tjocknar till från
9-10 de meter från mot rum 14-42 där
dess tjocklek är över 20 cm. Det röda
råtegelslaget är på denna sida av gården
bottenlaget. — Åter följer över den
beskrivna ting ett nytt lager
av nederst tjock råtegeljord och där-
över mörk sotkam, sträckande sig i hori-
sontella skikt genom hela profilen. Tyd-
ligen har på denna del av gården
några ras ägt rum med början från de
övre tjockare murresterna på samma sätt
som tidigare beskrivits. Lantmannen kommer
till platsen, jämnar ut uppstickande ras-
partier och börjar med sin plog det för-
villande omrörandet av lagren dock endast
på ytan. —. Profil c, är parallell med Profil c
profil b) men ligger jämnt 5 m längre åt
nordost än denna. Den skär sålunda den
igensatta porten i rum 11 och sträcker sig
därifrån tvärs över hela rummet till rum
43. I denna profil c är lagerförhållandet

praktiskt taget detsamma som i b). Det översta svarta jordlaget närmast under ytlagret i b) saknas emellertid i c. Det har lantmannen med sin plöjning fört ned för sluttningen i norr. Det andra mörka lagret sträcker sig utöver hela golvet ända fram till rum 43. Det finnes tecken som tyda på att en viss tidsrymd förflutit mellan tillkomsten av det undre mörka bottenlagret och det däröver liggande ljusare. I profillinjen anträffades nämligen den mindre stolen, som senare skall beskrivas liggande direkt på bottenlagret med sin undre yta i.ö. omgiven av och inbäddad i det ljusare övre.
Detta övre lager har i trakten av kororan en del huvudstora kullerstenar som uppenbarligen följt med i raset. Bland dessa stenar anträffas även en med huggna kanter. Dess form och bottenyta tycks tyda på att den tillhört någon av de antydda kolonnerna

som uppburit taket invid den öppna mitt kvadraten
Stenfragmentet i fråga torde i så fall till-
hört den östra eller norra kolonnen.
I östra profillinien mitt över sydöstra
stenkanten påträffades även i det ljusare
övre lagret en dylik liggande sten på
en höjd av 0,40 m över cementgolvet.
— En sammanställning av iakttagelserna
vid dessa tre sinsemellan parallella profiler
ger sålunda följande resultat: Lagerförhållandena
studeras bäst i de sydöstra delarna där jorden
bevarats till större djup än i de norra.
Intill den sydöstra väggen har tidigast
av all jord på cementgolvet ett begränsat
lager, bestående av ljus tegelgrusjord,
rasat ned tidigare från byggnadens högsta
delar (2dra våningen) (I profil C iakttogs i
detta lager en del tunna vita jordstrimmor
nära golvet, vilka möjligen utgöra rester av
det nedstörtade taket invid mitt kvadraten
i rum 14.) Sedan denna ljusare övervåning
förstörts rasade de övre partierna av

bottenvåningen sönder, och lägger sig över
det ljusa jordlagren närmast muren.
Åtminstone delvis har bottenvåningen varit
byggd av mörka råtegel. Lagret skiljer
sig således från det föregående genom sin
mörkare färg. På samma sätt har över
dessa lager ytterligare en växling av
ljusa och mörka råtegelslager (till-
kommit troligen delvis även från
murar på övriga tre sidor av gården.
Då murarna i norr nivelleras (dessa ha
tydligen nästan ända ned i grunden i
likhet med mur 1-15 varit slagna av
råtegel) föras de översta partierna
~~gården ned~~ av jorden, som nu så små-
ningom samlat sig på den kringbyggda
gården, ned mot sluttningen i norr,
där den förmodligen ännu finns. Detta
må vara sagt om jordförhållandena över
cementgolvet. I mittkvadraten finnes det
emellertid som tidigare antytts en brunn
eller cistern. I närheten av denna är

cementgolvet förstört och bottenlagrets röda jord
fortsätter ned under golvets nivå dit gräv-
ningen hittills begränsats. Under golvnivån
upphör det röda lagret efter c 0,20 m. Det
vilar direkt på ett annat lager bestående av
högst knytnävsstora vita gipsklumpar (jämf.
fyllningen i rum 3) utan mellanliggande
jord detta ljusa lager omger och innesluter
själva cisternbyggnaden. Det röda lagret
avlägsnas först nordost om brunnsöppningen
och fram till denna. Därefter djupgrävs
så vitt möjligt samma område varvid cistern
konstruktionens gränsmarkeringar blottlägges. Gräv-
ningen fortsättes på samma sätt förbi öppningen
åt sydväst. Uppmärksamheten hålles hela tiden
på den skarpt hållna schaktväggen. Sedan den
egentliga cisternbyggnaden på detta sätt utgrävts visa
sig emellertid gipsklumplagren fortsätta åt
sydväst (åt stora trappan) c. 0,20 m från
den egentliga cisternbyggnadskvadraten
och ungefär mitt för brunnsöppningen märks
en förändring i lagren. Nedsänkt under golv-

nivån ~~synes~~ tvärs genom det röda lagret och ned i det vita gipslagret, synes att med svart jord fyllt hål 0,42 - 0,56 m brett (i profilkanten alltså i sydöstlig - nordvästlig riktning) och nedsänkt (0,260 m under golvnivån. Så snart denna upptäckt görs stoppas grävningen upp och hela schaktet profilmässigt och golvet över det svarta hålet undersökes. Det visar sig därvid att ett i stort sett kvadratiskt hål med de angivna måtten är nedsänkt genom golvet. Det centrala partiet är 0,42 m djupast ned, uppåt vidgar sig hålet med en fals till 0,56 m. (se profilen). Intill hålet har den större stelen tidigare hittats kullfallen på golvet och jämföras måtten på hålet och stelens nedre parti visar det sig att stelen med största sannolikhet haft sin plats just i hålet med ansikts sidorna vända mot stora trappan och ut mot havet. Fyndet av stelen skall senare beskrivas. De övriga förhållandena

i denna profil kallad d) äro följande: profil d.
Under det översta c 0,05 – 0,20 m tjocka lagret
som ~~var~~ vid hålet genomgrävts följer ett övre
~~gips~~lager av finare, grusartad gips, som i pro-
filens centrum får sin största mäktighet 0,40 m
Under detta följer så det förut beskrivna
lagret av gipsklumpar, som sträcker sig
så djupt ned att det icke ännu kunnat
bestämmas. Detta om lagerföljden över
cisternbyggnaden, vars utgrävning anstår till nästa
kampanj(.) Vad som hittills framkommit angående
denna är följande: Det synes som om den egent-
liga cisternen vore ~~...~~ byggd i en bassänglik-
nande nedhuggning i klippan. Denna bassäng
är invändigt cementerad och sträcker sig ytter-
ligare mot stora trappan (se längdprofil). Bassängens
klipp-kanter äro ytterligare förhöjda upp till cement-
golvets nivå förmedelst murar, nederst lagda
av fasta, grovhuggna kvaderblock överst av
mindre kullerstenar. Dessa murar giva stadga
åt bassängbyggnaden och golvet då klippan
sluttar brant ned mot nordöst. Det

är därför förklarligt ja fullt naturligt att man i de nordöstra delarna, där klippan ligger djupt inte iakttar den egentliga cementerande klippbarriären lika litt som i de sydvästra. Det är således konstaterat en invändigt cementerad å klippan inlagger barriär sträckande sig nedåt till ett hittills outrett djup. I denna barriär är inbyggd en i stort sett kvadratisk kvaderstensbyggnad utgörande den egentliga cisternens översta del. Hur långt denna kvadratiska byggnad i barriären sträcker sig nedåt är även outforskat. Cisternens öppning är rund och dess inre plan synes ellipsformad. Öppningen är lagd av fyra något rundlagda kvaderblock med långsidorna mot öppningen. Över dessa ligga stjärnformigt fem kvaderblock med kortändarna mot öppningen. Inne i cisternen är tillslutningen åstadkommen genom successiv överkragning. Cisternen tillslutes sen av några godtyckligt vräkta stenar som vid utgrävningen avlägsnas. Över denna grova substruktionsbyggnad av rätlagga ~~stenar~~ ~~kvadrar~~, ~~…~~

som helt och hållet ligger under golvets nivå, har givetvis funnits en mera konstnärligt utsmyckad brunnsbyggnad, vars stenar emellertid bortförts. Denna förstörelse torde ha försiggått vid en tidpunkt då det röda bottenlagret på cementgolvet funnits. Härpå tyder den röda jorden som sträcker sig ned bland de översta av cisternstenarna, då den även är uppblandad med den vita gipsklumpjorden. Det är värt att observera att även Kronan (den mindre stelen) kommit i sitt nuvarande läge sedan det röda bottenlagret tillkommit. Detsamma gäller troligen även den större stelen. — Angående gårdens övriga arkitektur må nämnas att den stora trappan i de nordöstra delarna är förstörd och de finhuggna stenarna dels bortförda dels uppbrutna i åkern i närheten. Detta har enligt uppgift av markägaren skett endast något år före grävningens början (ev. våren 1927) (Se Kronans i beskrivningen av provschakt 1.) De tre stenränderna däremot ha vilket den orörda lagerföljden ovanför utvisar skövlats i betydligt äldre tid. Redan före det

röda bottenlagets tid. I cementgolvet ~~äro~~ ha varit ned-
sänkta tjocka kvaderplattor i den form som
planen utvisar. De äro emellertid bevarade
i de västra och östra diagonalhörnen. I
stenrändena äro inlagda förhöjda kolonn
baser på vilka kolonnernas genomskärnings
form tydligt kan avläsas. Denna formen
av stympade ellipser. Den egentliga
av vilken intet säkert spår anträffats har
varit stabiliserad av insmält bly som
på båda stälena anträffades in situ. Bland
stenarna intill den mindre stelen (se ovan)
befinner sig ett huggen stenfragment som möj-
ligen kan vara en del av en sådan kolonn.
Stenens basplatta synes nämligen passa in
i den stympade ellipsen. — I samband
med grävningarna på stora cementgården
göres några fynd. I jorden från gårdens
centrum obekant från vilket lager anträffas
en sländtrissa av terra cotta (diam 4 cm)
286. och en vävtyngd av sten diam 286
8 cm 287. Den större stelen anträffades. 287

c. 3 m sydväst om brunnsöppningen. Den
låg mett skallfallen med en kant stödd mot golvet
Den andra kanten upplyft c 0,30 m. Läget
framgår f. ö. av fyndskissen. Stelen har följande
huvudmått:

Höjd 1,75 m
Största bredd
„ tjockl.

Basplattans mått.

Den stora stelen har nummer 289. 289

Den mindre stelen 290 har följande 290
huvudmått:

Höjd 1,05
största bredd
minsta „
Största tjockl
minsta „ —

Toppplattans mått.

Den anträffades på nordostsidan av brunnen
även den i liggande ställning på det röda
bottenlagret som först bearbetats. Det uppåt
vända ansiktet hade delvis illa skadats

av lantmannens stumma hantverk under
det att det nedåt vända ansiktet stukade
av ämnen efter årtusenden bevarad skönhet...
I den nyttörten stenranden är inlagdt ett
väldigt kvaderblock med profilerad kant,
vilket endast obetydligt rubbats ur sitt-
ursprungliga läge. Stenen har följande mått:

Totala höjd :

Längd :

Bredd

Nordväst om denna sten (i stenranden och under cementgolvet, i riktning mot
stora trappan) återfinnes samma lager
med talrik geometrisk keramik, som
tidigare beskrivits i och med utgrävandet
av porten i rum 1. Den geometriska
keramiken är dock på det nya stället
betydligt i avtagande varför man har
skäl att anta att den geometriska jorden
är ganska snävt begränsad. I detta lager
gjordes emellertid ett viktigt fynd: frag-
mentet av en egyptisk, målad vinge
till solskivan. Längd 291 Frag- 291

mentet upptar en del av solskivan med en strålar åt höger utgående ringar med fjädrarna starkt målade i växelvis blått och rött. Fyndets läge i den geometriska jorden under ~~pale~~ cementgolvet ~~[illegible]~~ bestämmer dess datering till före palatset.

Rum 7 är den nordöstra delen av en mycket stor gård i palatsets östra delar, vilken begränsas av i:

Rum 7.

sydost = Rum 3, 2
nordost = " 5, 6, 8, 9
Nordväst = " 10, 11, 1
Sydväst övergår rum 7 utan vidare i rum 24. Hela gården har av praktiska skäl skiljts i två delar kallade rum 7 och 24 utan att detta betyder en verklig rumsindelning. Gränsen mellan de båda rummen 7 o 24 bestämmes godtyckligt till en linie från söder yttertornet av rum 1 till västra hörnet av rum 33. Gränsen har ~~[illegible]~~ i någon mån sin mening i betraktande av den

förändrade lagerföljden på båda sidor om gränsen. Ungefär från denna linie böjer[2] egentliga klippan[1] brant åt nordost i riktning mot ~~[struck]~~ muren 7 – (5·8), går jorden åt betydligt djupare än i rum 24. Markanivån är i stort sett horisontell fram till nämnda mur. Först nordost om denna börjar den egentliga branta sluttningen. – Rum 7 utgrävdes med hjälp av en rätslinie från mur 3–33 fram till porten i rum 15. Ytterligare ett bisgån lägges ned i riktning mot rum 11–10. Jordlagren undersökas och studeras i serie profiler, som stråla ut från rummets centrum. Samtliga utom en läggas dock vinkelrätt mot de omgivande murarna. Med början i det sydöstra hörnet numreras profilerna åt öster i följd.

Profil a. sträcker sig vinkelrätt mot mur 7–3 i nordöstra innerfacadens (rum 3) förlängning åt nordväst. Profilen är avsedd att klargöra lagerförhållandena i ett i klippan nedlaggt sten-block av lokal karaktär. Mitten efter kopieringen

Profil a

äro klart synliga och väggarna höja sig i trapp-
steg från gropens botten. Själva gropen är just
till klippkanten fylld med jord liggande i två
horisontella skikt. Det understa av dessa är
c 0,90 m tjockt och består av mycket mörk
fet. jord ~~jord~~ tyckes vara uppblandad med aska
och enstaka kolrester. Mycket rikligt med
keramik som uppsamlats för sig. Härifrån
märkas några stämpelornerade skärvor. Det
troligt stenbrottet tillkommit i samband med
palatsbygget och att detta mörka feta
bottenlager tillkommit omedelbart efter detta
innan gården rum 7-24 definitivt ut-
bildat den gårdsyta som kan spåras i
vissa delar av rum 7 och som troligen
utgör den ojämna gårdsplanen utan cement.
Över det mörka bottenlagret upp till klipp-
kanten ligger i stenbrottet ett ljust
grusblandat ~~[illegible]~~ brunt till färgen och
sten ~~kolrester~~ kol- och askrester och
med mycket sparsam keramik. Gränsen
mellan lagren är starkt markerad. Lagret

mäter ungefär 0,40 m i tjocklek. Över
detta gruslager, som möjligen är en av-
siktlig utfyllnad för att få gården jämn
över [illegible] – avgrävningsgropen, följer
ett kommet mörkare gruslager c 0,50 m
tjockt. Detta övre mörka gruslager
är det samma som senare skall beskrivas
i rum 24 ovanför gropen. Det sträcker
sig ända ned i östra hörnet och kan följas
i dessa profil. Över allt sammans ligger
det moderna mörka ytlagret. Ett snitt
vid mitten av gropen får alltså följande
utseende:

1. 1,90 m mörkt åkerbrukat ytlager
2. 1,70 m Mörkt, brunt keramikfattigt gruslager kommet mestadels från sluttningen
3. 1,25 m Ljusbrunt keramikfattigt gruslager gårdsutfyllnad.
4. 0,85 m Mörkt, fett askblandat lager keramikrikt avskräde
5. 0,00 m Klippan

Profil b. är vinkelrät mot muren 6-7 alltså Profil b parallell med muren 7-2 på ett avstånd av 4,00 m från denna. Här studeras fortsättningen av lager 1-3 från förra profilen. Under det ganska tjocka gruslagret följer så det övre mörka gruslagret nummer 2, vilket dock hastigt tunnas ut och försvinner 1,90 m från muren 6-7. Den felande delen har regnat ned utför branten. Det första gruslagret är dock nästan orört kvar och ger även här anledning till samma förklaring som i profil a), nämligen såsom utfyllnad till gårdsplanet. Under detta fyllnadslager följer ett tjockt lager av mörkbrun steril bottenjord, som sträcker sig ända fram till väggen 7-6. Tydligen har detta sterila lager aldrig rubbats. Då muren 7-6 anlades skedde detta nedifrån mm 6. Man grävde endast bort så mycket av den sterila bottenjorden som muren fordrade. Ett snitt genom lagren i denna profil gjordes 1,90 m från mur 6-7 har alltså följande mått:

1	1,65 m	Mörkt åkerbrukat ytlager
2	—	Mörkt gruslager. Ej synligt i profilen.
3	1,10 m	Ljusbrunt, keramikfattigt gruslager (Gårdsfyllnad)
4	0,55 m	Mörkbrun steril bottenjord.
5	0,00 m	Den obearbetade klippan

Av dessa har m. 4 funnits före palatsbygget m. 3 troligen tillkommit i samband med palatsbygget, 2 och 1 ha senare kommit från annat håll.

Profil 4) är parallell med 6) och sträcker sig i mur 8-6:s förlängning (innerfasaden i rum 8) upp mot gårdens centrum med dess cistern, som skäres av profilen. I denna profil kommer den ovan konstaterade gårdshöjdvån klarast tillsynes. Det förhåller sig nämligen så att intill mur 7-(6-8) har ungefär före gårdens utjämnande en vall lagts bestående av växelvis utlagda lager av grus och rödaktig lera. Då gården

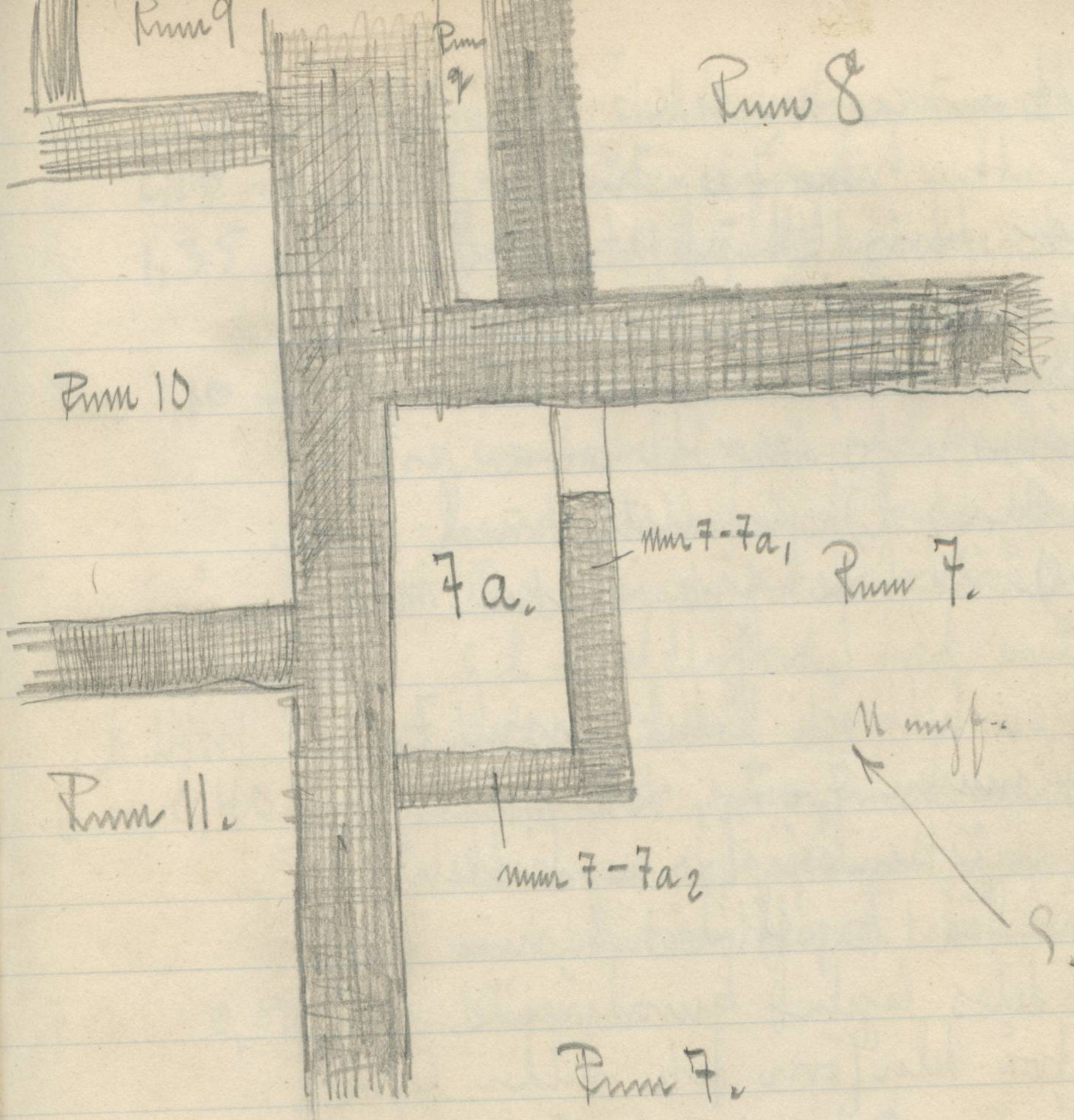
Profil 4

planerades omkade man själva gårdsplanet i nivå med ästernen. Därför skars helt enkelt vallen av ungefär ett i stort sett horisontellt plan i denna nivå. Någon egentlig gårds beklädnad av cement o.d. behövdes ej. Denna komma ovanifrån med regnvattnet ändå särskilt gruslager, som utdanade mot muren (6-8)-7 och lagrade sig på gårdsplanet. I profilen visas det sig att samtliga de ganska skarpt markerade lagringsskikten i den ursprungliga jordvallen äro avskurna ungefär en i stort sett horisontell linje (gårdsplanet). Över denna kan någon egentlig skiktning ej iakttagas. Med början nedifrån ha de olika lagren i jordvallen varit följande (angående måttens se ritn.)

1 Brunt grus m. röda tegelbitar
2 Svart åkjord
3 Brunt grus
4 Röd, hård lera
5 Brunt grus
6 Svart åkjord
7 Brunt grus.

Allt detta kallas lager 3 i profil C.
Lager 2 är ett i stort sett homogent
grundlager. 1 ytlagret
Snitt 0,85 m djup nyer 7-8.
1. 1,30 m mörkt ytlager
2. 1,10 m Brunt homogent keramikfattigt
grundlager
3. 0,75 m Se beskrivning föreg. sida.
4. 0,08 Klippan.

Cementcisternen faller som naturligt
är över lager 3 helt och hållet i 2.
—— Gårdsplanet har således genom
dessa 3 profiler kunnat spåras i hela
det östra hörnet av rum 7. I det
norra hörnet av rum 7 äro förhållande-
na helt andra. Uppenbarligen torde
nog gårdsplanen även här ha sträckt
sig ända ut i hörnspetsen. Här har
emellertid byggts in ett rum kallat 7a
vars situation och rumsbenämningar
framgår av följande skiss:

Rum 7a är ett litet rum inbyggt just i norra hörnet av rum 7. Murarna bestå av väl lagda kullerstenar utan bevarat bindemedel. De inbyggda murarna äro liksom de fasta [illegible] lagda direkt på klippan

Nu är det att märka en sak: lagerföljden inom och utom rum 7a är helt olika ehuru jorden delvis tillhört ett och samma lager, vilket bevisas av att viktigt keramikfynd (se nedan). Denna olikhet i lagren illustreras av tvenne profiler den ena d) parallell med b och den andra e) bildande rät vinkel med d)

Profil d) ligger helt och hållet inom 7a 1,55 m från muren 7 – 7a, och parallell med denna sträckande sig 1,80 m vinkelrätt mot 7a-9. Vid lagerföljden i rum 7a beträffar så delas lagren genomgående av ett golv i två delar (över och under detta). Golvnivån ligger c. 0,80 – 0,90 m över den obearbetade klippan och stuttar svagt mot mur 9 – 7a. Denna golvnivå är tydligt urskiljbar i mur 7 – 7a, sedan hela rummet utgrävts (se foto). Ett snitt av lagren i vinkelspetsen mellan profil d) och e) ger följande:

Profil d.

1. 2,30 m Mörkt åkerbrukat ytlager
2. 2,10 m Grå råtegelsjord
3. 1,35 m Beige-färgad homogent råtegelavfall sandblandat
4. 1,10 m Växelvis skikt av mycket svarta kol- och asklager och mörkgrön bränd jord. Detta

golvnivån lager ligger på golvnivån.

5. 0,82 m Grå råtegelsjord med småkolfragment.
6. 0,40 m Tjockrött grus med småsten. En ingrävd gipsrand ej synlig i vinkelspetsen (lagret keramikrikt)
7. 0,00 m Klippan

Angående ett viktigt keramikfynd i lager 6 se nedan under beskrivning av profil k. Brandlaget nr 4 på rummets golv har tydligen tillkommit då någon överbyggnad av trä i rummet brunnit och störtat ned. Den grönbrända jorden är troligen delar av störtad råtegelmur. Lager 2 och 3 ~~[illegible]~~ ha givetvis senare regnat ned från om-

givande rummet. Under golvnivån, som
icke markeras av något egentligt skikt
består jorden av fyllnadslager, närmast
golvet ett av grå råtegeljord och under
detta ett mera grusartat lager djuprött:
och innehållande talrik keramik. I
själva vinkelspetsen anträffas här
10 cm över klippan två stora skärvor
av en rödfigurig amfora (Herakles er-
håller hesperidernas äpplen?) Detta
fynd som gjordes redan i april 1928 har
nummer 19 - . Skärvfyndet är
intressant därför att det bestämmer rum
7a som en senare tillbyggnad i palatset.
Fyllnadsjorden under golvet i rum 7a
har tydligen hämtats från närliggande
partier i rum 7. Här hittas nämligen ännu
ett par skärvor av samma kärl i ett lager
som skall beskrivas under profil 2). Skär-
vorna kunna dateras till tiden omkr 470 f.Kr.
och deras fyndplats anger dem som äldre
än golvet i rum 7a. Rum kallerskens-

murarna förhålla sig till de omgivande lagren skall visas i profiler e-f-g-h.

Profil e) bildar rät vinkel mot öster med profil d) och sträcker sig från denna till profil c) parallellt med mur 7-(6-8) på ett avstånd av 1,80 m. Profilen har alltså en längd av 6,30 m och skär mur 7-7a. Den del av profilen, som faller inom rum 7a visar i stort sett samma lagerföljd som i profil d. Brandlaget på golvet sträcker sig ända intill muren. På utsidan av denna råder en helt annan lagerföljd, om vilken ett snitt 1,70 m från muren ger en god föreställning:

Profil e.

1	1,55 m	Mörkt ytlager
2	1,35 m	Mörkbrunt grus
3	0,62 m	Svart brandlager med träkol
4	0,52 m	Mindre mörkbrunt grus
5	0,22 m	Mörk fin sand
6	0,00 m	Obearbetad klippa

Man kan ~~[illegible]~~ anta att brandlagret nr 3 hör samman med brandlagret i rum 7 a och i såfall härstammar från en och samma brand. Undersidan av detta lager har alltså en gång varit blottat samtidigt med golvet i rum 7 a. ~~[illegible]~~ Gränsnivån mellan 3 och 4 skulle ~~utgöra~~ likna ~~med~~ den ursprungliga gårdsplanen. Lager 4 och 5 tillhöra då den ursprungliga fyllningen under gården

Ett annat antagande är mera troligt. Brandlagret hör ej tillsammans med elden i rum 7 a utan med ett lager av svart askjord, som tidigare beskrivits i profil c Nivåerna stämma fullkomligt samman I profil 4 bevisades det svarta lagrets överyta vara lika med gårdsplanens och själva lager 3 alltså vara äldre än gårdsplaneringen. Om detta är riktigt kommer gårdsnivån i profil c att bestämmas av gränsen mellan lager 2 och 3. Detta passar givetvis bättre med förhållandena i profil 4. De

två skärvorna av en röd figurig amfora anträffades på en nivå / direkt omedelbart övre golvet. / Det är möjligt att planerandet av gården och tillbyggandet av mur 7 a stå i samband med varandra. Förhållandena i profil e tala inte direkt emot detta. Den ursprungliga jordvallen intill mur 7 – (6–8) har emellertid / mest genomgrävas vid anläggandet av mur 7 – 7 a). Detta kommer till synes särskilt tydligt i en annan profil f ~~och~~ g, som visar lagerförhållandena i dess sydvästra delarna vid mur 7 a.

Profil f. är parallell med profil e men sträcker / endast från mur 7 a – 11 fram till mur 7 – 7 a, / på ett avstånd av … m från mur 7 – 7 a. Golvnivån med dess överfallna brandlager är lätt urskiljbart / (de övre lagren har före profilens uttagande redan bortgrävts.) Under golvet äro förhållandena dessa: Intill mur 7 a – 11 ligger en vertikalt 0,95 m

Profil f.

från muren vertikalt/ ~~skarpt~~ markerat lager av
mörkröd jord innehållande en del
stenar. Lagret sträcker sig ända ned
till klippan. Mellan detta ~~[illegible]~~ lager
och muren 7 – 7a, kommer till synes
substruktionerna till en vattenränna
som under golvet i rum 7 a sträcker
sig ~~genom~~ ned genom muren mot
rum 9. På andra sidan kommer rännan
fram i 9 a. Profil f slutar intill mur
7 – 7a,. Skärningen av denna och
lagren i rum 7 kallas profil g.
Av grävningspraktiska skäl lägges denna   Profil g.
profil ej vinkelrätt mot det övriga
profilsystemet utan i riktning mot
cisternen i rum 7. Mur 7 – 7a, som i verk-
ligheten är 0,70 m bred blir således
snett skuren. Utanför muren är jordfyll-
ningen begränsad med i stort sett
horisontala skikt av gipsavfall som
i profilen te sig som tunna strimmor
7. Ö utgöres fyllningen av ljust grus

Intill nur 7 – 7a, är emellertid denna horisontalt belrnade fyllning genombruten. Den dåvarande marken har vid byggandet genomgrävts och muren murats på själva klippan, varpå det lämpligt djupkommna schaktet åter igenfyllts med samma jord, som emellertid som blivit omblandad. Det är tvoligt att det översta av de på profilen synliga gipslagren betecknar gårdsplanens nivå. De högre liggande lagren ha emellertid före profilens uttande bortförts, varför detta antagande ej är möjligt att bevisa. Iakttagelsen av att cementerat golv på denna nivå och på detta ställe var emellertid anledningen till att den första jordschaktningen begränsades till nu angivna nivå. Nivån är något högre än motsvarande antagna gårdsnivå i profil 2. Det synes således som om gården något sluttat ned mot mur 7b – (6·8). Det må även

påpekas att den antagna gårdsnivån i mur 7 (profil g) praktiskt sammanfaller med golvnivån i mur 7a. (profil f.) — Profil e gör antagligt och profil f. bevisar att mur 7–7a grävts igenom de förut befintliga lagren under gårdsnivån vid mur 7 och att muren således (troligen) tillkommit i samband med eller senare än denna. Detsamma bevisas om mur 7–7a (profil h). — Fyllningen utanför muren har här fått samma karaktär med horisontella lösare skikt upp till en viss nivå. Ovanför dessa ha skurits igenom och muren lagts direkt på klippan. Närmast muren äro ~~[illegible]~~ de horisontella skikten avbrutna och den snett grävda schaktväggen tydligt markerad. Schaktet närmast muren har fyllts med jord som om blandats. —— För att visa lagförhållandena invid mur 7–11 utan-

Profil h.

Profil i

för rum 7a anlägges ytterligare en profil i Profilen I börjar 1 m S.V. om muren 7–$7a_2$ intill rum 7–11 och har av grävningspraktiska skäl den sträckning som planen utvisar.
C. 0,80 m nämnast klippan iakttagas ett flertal grunda kraftigt markerade horisontella skikt. Dessa lager, som ha mycket växlande horisontal och vertikal utsträckning stå troligen i samband med palatsets [illegible] Nämnast muren ligga bitar av stora röda (murka) rålegel. Jordfyllningen är f. ö. genomgående horisontellt skiktad och tydligen tillkommen med regnvatten uppifrån rum 24. Det är inte otroligt att golvnivån på detta ställe märkeras av en vall av grå hårt packad lera med inssprängda röda klumpar intill muren mot rum 11. Leran tycks hindra vattnets inträngande genom muren till rum 11.

Sammanställer man undersökningsresultatet av de 9 nu bestämda profilerna kan det fastslås att rum 7 haft ett tämligen jämnt jordgolv ungefär i nivå med den synliga västeröppningens fäste på klippan. Golvet sluttar ~~något med mot~~ obetydligt mot nordost. Genom golvet har i norra hörnet två vinkelmurar nedgrävts, vilka tillsammans med rummets ursprungliga begränsningsmurar bilda ett litet rum med en särskild golvnivå något högre än gårdens utanför. Under golvet i detta rum 7a sträcker sig en byggd vattenränna i rummets längdriktning genom muren och in i rum 9. Rummet har förstörts av eld, som i form av ett brandlager anträffas på golvet. Anläggningen av rum 7a är antingen samtidig med eller senare än gårdens planerande. Gården har vid palatsets ruinerande överregnats med grus-

brun grusjord. Ungefär i centrum av rum 7 är en c. 1 m djup cistern nedhuggen i klippan. Cisternen, som senare närmare kommer att undersökas har en omsorgsfullt arbetad överbyggnad av cement. Grundformen är cirkelrund och själva uppbyggnaden är gjord i två trappsteg med avfasade kanter. I mittelpunkten är brunnshålet. Den yttre trappstegscirkelns största diameter är 2,20 m. Brunnsöppningens diam. är 0,80 m. I norr är en bassäng tillbygd, som med en ränna står i förening med brunnsöppningen. Bassängtillbyggnadens botten utgöres av den obearbetade klippan. I rum 17 göres följande fynd:

Cisternen 2,20

Fynd.

9.	Skärvor av en rödfig. lekyth Rum 7 a 8	9
9 a	— " — " Rum 7	9 a
272	— —	272
273	— —	273

Rum 24.

Rum 24 är den direkta fortsättningen av rum 7 utan att någon mur skiljer de båda rummen åt. Rum 7 och 24 bilda tillsammans en stor sluten gård med måtten c 32,50 m X 15,80 m. De syd-västra delarna av gården äro ännu ej fullt klart utgrävda och beskrivningen därav lämnas därför tills vidare. I rum 24 är jordfyllningen allt igenom homogen från det svarta ytlagret till den gruska ojämna nivå som förutsättes ha varit gårdsplanen. Till större delen har ~~gården~~ denna legat direkt på den obearbetade klippan. I de gropar som emellertid finnas i klippan anträffades genomgående röd steril bottenfyllnad, som dock aldrig har varit upptagen. Någon keramik anträffades i dessa ej. Klippan och alltså gårdsplanens nivå stiger uppåt mot det sydvästra delarna, och då markytan är i stort horisontell

kunnas jorden åt detta håll ut. På några
få punkter kan den verkliga gårds-
planen konstateras i form av en hårt till
stampad röd (bränd?) lerbeläggning o-
medelbart på själva klippan. Detta är
fallet på mindre område intill muren
mot rum 30–31. Även på andra
ställen här och var över hela ~~området~~
rummet iakttages detsamma, där ler-
beläggningen med stor svårighet skiljes
från den övriga jorden ovanför. I de
nordöstra delarna översteg jorden över
golvet knappast på något ställe 1 m i
djup och i de sydvästra knappast
0,50 m. I rum 24 uppsamlades på golvet
i närheten av muren mot rum 31
en stor mängd grov pithoskeramik
F.ö. är jorden rätt keramikfattig och intet-
sägande. Endast några få fynd göras
på detta stora område:

303 lagerbladsformat bronsbleck l 5,8 303
304 Omålad kanna h 9 cm 304

305 Fragment av rödfigurig pyxis   jack   305

Av dessa anträffas 303 c 1 m utanför dörren till rum 31 på den nivå som utmärker golvet. 304 och 305 i närheten av muren mot rum 22 (se planen)
Rum 24 kommer närmare att beskrivas då det utgrävts fullständigt.

Rum 30

Rum 30 har ungefär samma form och storlek som rum 31 och utgör en del av rumsserien 2-3-30-31-46-47-56, som begränsar den södra gården i syd-öst.
De sista 5 av dessa rum har emellertid haft golvet på en högre nivå än de båda första och till skillnad från dem ha även de övre rummen sina portar mot södra gården. Om rum 30 någonsin haft ett gjutet cement e.d. golv har det nu fullständigt förstörts och vid utgrävningen blottas helt den obearbetade klippan utan att något bestämt horis-

sönfallt skikt anträffas. I de naturliga
fördjupningarna i klippan anträffas den
vanliga svartbruna sterila botten-
jorden och mellan denna klippytans
nivå och det mörka utlaget ligger
ett obetydligt lager av samma
grå jordfyllning som ovan beskrivits
i rum 24. I denna fyllning låg
obetydligt med grov pithoskeramik.
Undersökningen av rum 30 har försvårats
av att en rälslinje här under nästan
hela palatsgrävningen framdragits. Det
bör i samband härmed anmärkas att
i rum 30-7 en kantställd sten av
[illegible] slag borttagits, vilken utvisar
att även denna rum haft lådkonstruk-
tion ehuru troligen endast till en obe-
tydlig höjd. Portöppningens bredd i
denna rum är osäker. Några från
de kringliggande murarna [illegible] nedrasade
kvaderblock anträffades lika litet i det
ifrågavarande rummet som i de an-

liggande. Några fynd gjordes ej.

Rum 31 är av samma karaktär som 30. Jordförhållandena framgå av en längdprofil dragen genom hela rummet. Klippan är ojämn men jorden överstiger endast på trökelsten av rum 7-31 0,60 m i djup. Under det vanliga mörka ytlagret följer i samma gråa jordfyllning som i rum 30. I klippfördjupningarna röd elluvial bottenjord. Invid trökelstenen av rummets dörr mot rum 7 i rum (7-31) spåras obetydliga rester av hårdare jord i horisontella skikt som givetvis stå i samband med golvläggningen. Något direkt golvnivå kan dock inte bestämmas då det högsta av dessa lager ligger på ett betydligt lägre nivå än den ojämna klippan t.ex. i rummets andra delar. Möjligen kunna de horisontala beståndsdelen uppfattas som golvkonstruktioner eller

Rum 31.

utfyllnaden av klippans fördjupningar.
Muren 7-31 är bevarad till 0,60 m
höjd medan det att muren mot S O
endast är synlig till en höjd av
0,20 m [illegible] utgrävningens fullbordats.
Långdmurarnas höjd varierar mellan deras
ytterligheter. Porten i mur 31 tycks
[illegible] en senare igensättning av kullerstenar
i den sydvästra hälften. ~~[illegible]~~
Obetydligt högre än tröskelstenen [illegible]
[illegible] till vänster innanför dörren
i detta gråa jordfyllningen en fragmentarisk
(terracottafärnal bärande en
klövjekorg l. 13 cm (306). Intill [illegible] 306
av muren 31-46 anträffades i samma
lager omedelbart på klippan nederdelen
av en terracottastatyett h. 6,4 cm 307 307.
F. ö. innehöll jorden i närheten av detta
sista fynd en stor anhopning av pithos-
keramik, som uppsamlades.

Nästa rum i samma serie är rum 46. I Rum 46 o. 47
hela sin anläggning liknar det föregående
Jordförhållandena äro de samma. Något
golv kan ej fixeras över den ojämna
klippan. Undersökningen av rum 47 uppsköts till Rum 47
fullvägsrälsen, som dragits genom hela se jordprofil emellertid
rummet tagits bort. Det sista rum-
met i raden är rum 56. Detta rum Rum 56
är ännu inte utgrävt men en längd
och en tvärprofil utvisar att jorden
här är något djupare än i de föregående
rummen beroende på att klippan
något sänkt sig. Jorden är av samma
grå karaktär, som tidigare beskrivits. Typ
~~Fragment av bronsbeslag~~ 353 närmare beskrivning då 353
rummet utgrävts i sin helhet.
Rum 24 begränsas i sydväst av tre Rum 48
rum som på grund av rälsbygge
ännu ej kunnat helt karaktäriseras
Det sydligaste av dessa (48) ligger vägg
i vägg med 56 och kan uppvisa full-
ständigt samma jordförhållanden. I de

västra delarna kan en otydlig golvnivå
över den obearbetade klippan spåras
men över denna golvnivå är jorden [illegible]
På själva muren mot sydväst påträffas
tvenne fynd. Med den konkava sidan
uppåt stodo på stenmuren två skålformade
föremål med ett kvadratiskt hål i
botten. Troligen ha de varit fotpartiet
till kärl, kandelabrar e.d. Det ena av
föremålen hade en diam av 9 cm (351) 351
det andra diam 8,5 (352) (Se planch) 352

Intill rum 48 gränsar rum 49 ett Rum 49
mycket litet rum, vars välbevarade
cementgolv täckes av endast c 0,35 m jord
Omedelbart under det c 0,15 m tjocka åker-
brukande ytlagret består jorden av ett
mycket svart brandlager, dock fullkomligt
fyndlöst. Rummets begränsning mot och
förbindelse med rum 34 är ännu ej ut-
forskad.

Det sista rummet som åt detta Rum 50

till begränsar ~~rum 24~~ den östra gården är rum 50 med ett ej bevarat cement-golv. Rummet täckes ännu nästan helt av av- [illegible]. Beskrivn. uppskjutes.

Rum 51

Rum 51 är ett mycket [illegible] sydväst om 49 och förbundet med detta förmedelst en c 0,80 m bred port. Murarna äro o-betydligt [illegible]. De bestå liksom alla murar i denna avdelning i palatset av små kullerstenar utan bevarat binde-ämne. Att själva murarna bevarats beror helt och hållet på de fasta cement-golven mellan dem. Golvet i rum 51 mäter 3,80 m × 4,40 m i fyrkant och täckes endast av c 0,20 m återbunkad ytjord. Detta åskådliggöres på en profil dragen genom rum 49 – 51 – ett ännu [illegible] rum, som senare skall be-skrivas.

Rum 52

Intill rum 51 ligger ett annat litet rum 52 vars ena vägg gränsar intill den långa rum vars fortsättning åt

nordost utgör en av sidorna i den södra gården. Rummet som är ännu mindre än 49 har ett välbevarat cementgolv, täckt av en obetydlighet jord.

Rum 53

Sydöst om rum 52 ådtar ett större rum, ännu inte fullständigt utgrävt. Dess utsträckning tycks emellertid vara c 11,50 m X 6,80 ~~m~~ i fyrkant. Golvet ligger 0,20 – 0,50 m under åkerytan. Jorden är under ytlagret grå. Golvet består av en ovanligt lös cement som på vissa ställen är förstörd. Detta är fallet i det södra hörnet och vid undersökningen av jorden under golvet visa sig förhållandena kräva en omfattande stakttgrävning varför golvet genombrytes på en obetydligt större yta än annars varit nödvändigt. Dess föremål antraffas emellertid i jordfyllningen övergolvet och på detta två fragmentariska terracottadrmor med klöverpackning båda

intill nummer 53-58. Den nordligaste
är 7 cm hög (315) och den sydligare | 315
8 cm hög (316). — Emellertid golvnivån | 316.
genombrytes på en punkt där golvet för-
stört genom ett schakt som tangerar
profillinien och nordvart om denna.
Schaktet som är c. 0,50 m X 1 m i storlek drives
rätt ned mot klippan (Ruta A.) Fynden upp-
samlas i 20 cm skikt räknade från
golvnivån. Dessa skikt äro således
helt konstruerade och intet med de
naturliga skikten i jorden att göra,
vilka senare bli synliga i profilen,
och vilka bli bestämmande för utgräv-
ningsmetoden i skiktgrävningens fort-
sättning. I ruta A (det nu beskrivna
schaktet) anträffas i det första skiktet
0,10 - 0,30 m under golvet:

Rödfigurig skärva l 4,7 cm | 317
Foten till en terracottastatyett h 6,1 cm | 318
Hank till bronsskål l 8,5 cm | 319

Summa uttas andra skikt 0,30-0,50 m

gav följande fynd

Terra-cottahuvud (negro)	l. 4 cm	320
Kvinnligt terra-cottahuvud	l. 4,1 cm	321
— " — " —	l. 2,7 cm	322

~~Fynd~~ I 53 A 0,50–0,70 m under golvnivån anträffades följande:

Fragmentarisk kalkstensstatyett (hund jagande en hare)	l. 9 cm	323
2 st skärvor av en utomcypersk fajansskål grön till färgen	l. 11,1 och 4,5 cm	324

I sålljorden från denna ruta A översta ifrån vilket lager tillvaratogs som nummer 325 skärvor från en svart bucceroskål (svartfernissad) 325.

Nu är ruta A utgrävd under golvet i rum 53. Botten utgöres av den fasta klippan, som här tydligen i äldre tider innan golvet anlades varit föremål för stenbrytning. Klippan sänker sig i trappsteg ned mot rum 58. I den [illegible] som utsparats i sydöst

är emellertid lagerföljden märklig. Större
delen av cementgolvet i rum 53 ligger
så gott som omedelbart på klippan. Vid
stenbrottet har emellertid en jordsjunkning
denna uppstått och denna fördjupning
har fyllts av omväxlande lager af
brandfläckar och askfri jord, vilka
alla ungefär parallellt luta ned mot
under muren mot rum 58. Just
det faktum att lagren fortsatta fram
under muren till nästa rum tyder på
att lagringen i stenbrottet icke står i sam-
manhang med själva palatsbygget utan
att gropen så småningom tidigare fyllts
Gropfyllningen fattas därför såsom
en avstjälpningsplats, en sopgrop där de
olika lutningslagren tillkommit på helt
naturligt sätt. Vid Muren 53–58 är lagd
senare och delvis nedgrävd i avskrädet dock
ej ändå till klippan. Det är inte omöj-
ligt att hela denna del av palatset med
mycket små rum med skilda murar

är av en senare tid än de stora rummen i palatsets centrum. Stenbrottsgropen har då legat utanför palatset och tagits i anspråk för avskrädet. Senare utvidgas palatset över detta. Fynden under golvet bli då viktiga ur dateringssynpunkt och då kulturlagringen tycks vara helt naturlig bör de understa föremålen och keramiken ha kommit i jorden före de övre. Hur mycket är dock omöjligt att säga. Under sådana omständigheter är det uppenbart att en annan princip bör följas vid utgrävningen. Icke en godtycklig siffra utan de naturliga lagren. I synnerhet de svarta brandlagren bli därför trots sin starka lutning det som följes vid utgrävandet av ruta B 1 ca meter på andra sidan av profillinjen. De märkta fyndrika lagren numreras uppifrån från 1-4.
Angående fyndens läge och avvägningssiffror se särskild specialplan. 3 53 B,

anträffas således

Spetsskovel av brons diam 1,2 cm | 326

I 53 B2 =

Fragment till tången av en järnkniv l. 5,6 | 327

Fajanspärla diam 0,9 cm | 328

~~Smal böjd~~

I 53 B3 =

Smal böjd guldtråd l. 12 cm | 325 a dubbel nummer

Fragment av stenkupp l. 9 cm | 329

Kvinnlikt statyettfragment sten l. 6,9 cm | 330

Skäggigt terracottahuvud m toppmössa

~~Sittande terracottastatyett (huvud saknas)~~ l. 4,6 cm | 331

Sittande terracottastatyett (huv. sakn) l. 8,3 cm | 332

Kvinnligt terracotta huvud l 3,5 cm | 333

Terracottabit l 5 cm | 334

Dräktflik av sten statyfragm l 6 cm | 335

Egyptiskt guldbeck (såll) l 2,7 cm | 336

~~Obefintlad skål diam 12 cm~~

I det understa lagret B4 anträffas endast några obetydliga fragment i sållen

Fragment av brons, glas och alabaster (Sällen) 344.

Ovan en lika stor ruta upptages ytterligare åt sydost. Denna utgräves på samma sätt. Ruta C I C1 anträffades endast

Kvinnligt terracottahuvud h. 4,5 cm 339.

I 53 C2 =

Manligt terracottahuvud h 4,5 cm 340.

Arkaiskt lejon av sten l. 7,8 cm 341.

Torso av kvinnostatyett (sten) (jmfr 335) l 9 cm 342.

I 53 C3 anträffades endast en

Bronsbuckla diam 3,3 cm 343.

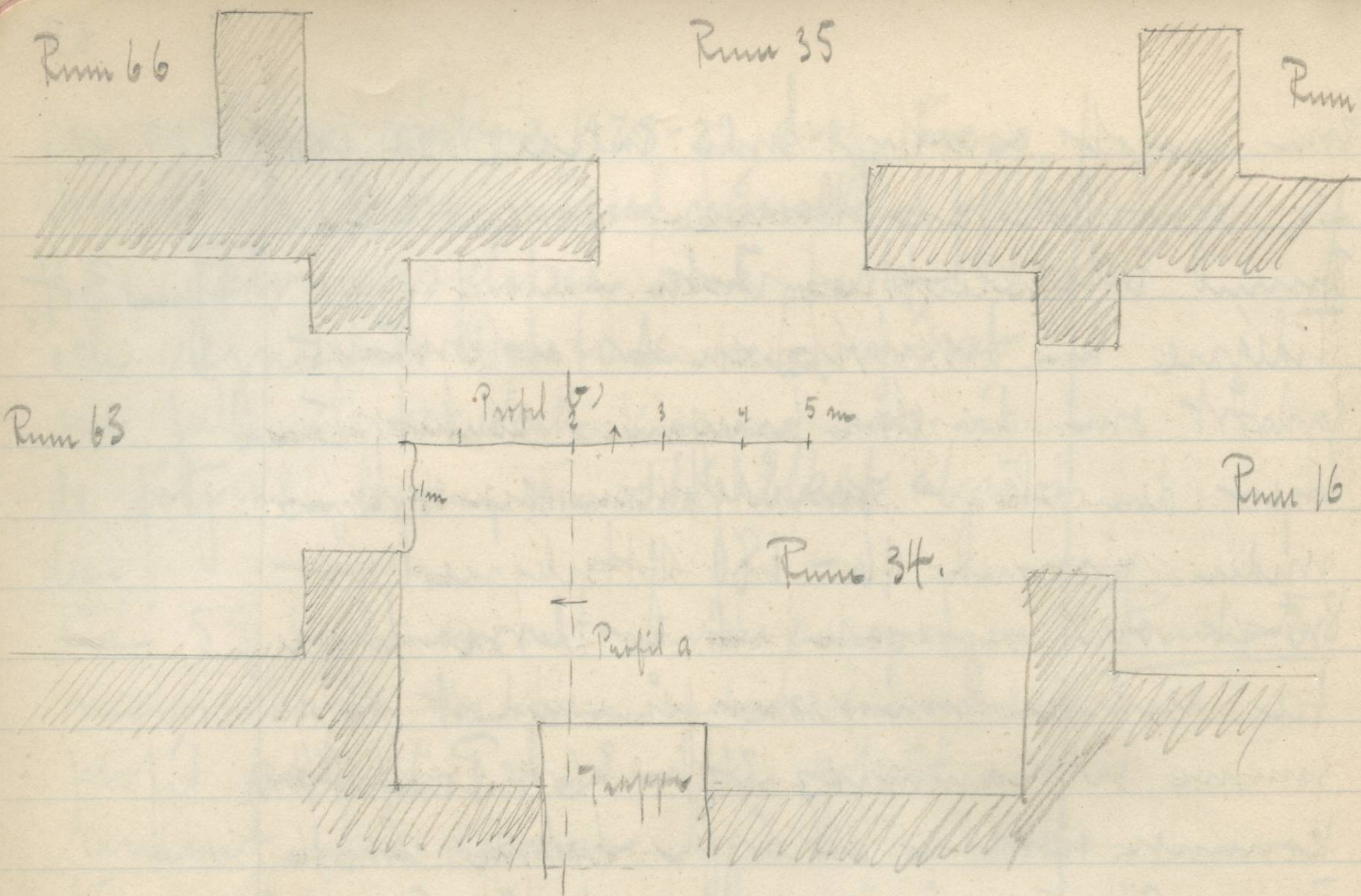
I ruta D ytterligare åt sydost gjordes först intet fynd. I D2 däremot

Kvinnohuvud av sten (jmfr 335 o 342) l 4,4 cm 345

Blomkruka av terracotta (sällt) h 4 cm 346

Den sålunda vackert påbörjade schaktgrävningen tog emellertid här en ända med förskräckelse. Ett oväder inledande

som något egentligt rum snarare en grop
för regnvatten o.d. Området är emellertid
ännu inte klart utgrävt. Rum 34.
Tidigare har beskrivits en del av området
sydöst om den stora trappan i rum 14, näm-
ligen den del av området som kan beskrivas
under numren 16–18. Ytterligare syd-
väst om vart och ett av dessa ligga
tre andra rum som från sydost på
samma sätt numreras 34–36. Rum 34
kommer sålunda att ligga bakom rum 16.
I rum 34 är en noggrann undersökning av
jorden nödvändig och för den skull anlägges
tvenne profiler a) och b) enligt följande
skiss förutom den stora profil som sträcker
sig från rum 34 ned genom hela det västra
palatsområdet. Profilernas läge framgår
av skissens måttangivelser:

Det är lämpligt att först beskriva profil b | Profil b)
I denna åskådliggöres huru lagren be-
fallit från sydväst från muren mot
rum 63 och ner över rum 34.
Närmast det välbevarade cementgolvet ligger
ett c 0,10 m tjock lager av fin grussand
Över detta kan närmast urskiljas en
en ljus tegelstensfyllning, vars övre be-
gränsning sträcker sig från ytlagret

c. 0,50 m från mur 63-34 ned till botten-sanden 2,50 m från samma mur. Över detta lager var senare från samma håll regnat ned ett mörkrött råtegelslager som på sina ställen innehåller cementbitar i fyllningen. Parallellt med lutningsskikten i detta röda lager urskiljes på den del som profilen omfattar tre skikt med grövre råtegelsfyllning. Däremellan är jorden finare fördelad. [De grova skikten markera nog olika regnperioder, då de olika lagren i tur och ordning utgjort markyta. Ruinkullen har tydligen en gång varit betydligt högre men i sam-band med åkerbruket utjämnats till dess nuvarande maximum.

Profil ag är parallell med mur 34-63 och bildar rät vinkel mot profil bg ca 2 m från nämnda murparti. Då lut-ningslagren genom profilens riktning få en ogynnsam skärning är det mycket svårt att fastställa deras sträckning i profil Profil ag

a. längre åt nordöst finnes lik-
väl en av de norra parallella pro-
fil som gjorts i samband med prov-
schakt 9 f och då denna profil fått stå
och torka ett halvt år har jordens olika
färger här bättre skiljts åt. Från muren
mot rum 23 märkes här ett smalt
avlager av samma karaktär som
det under lagren i profil b, över
detta sträcker ett nedrasat lager
av upplöst, mörkt tegel. Detta
lager har en mycket oregelbunden form
och har möjligen innan det sista åter-
igen lagts tegellagret kommit till
varit utsatt för åverkan uppifrån.
Det mörka lagret är emellertid det
mest intressanta i rum 34. Det
är i själva verket samma lager och
samma jord som tidigare utgrävts i
rum 16. Liksom där göres även
här i 34 fynd av bronser:
På en nivå av 0,70 cm från golvet

anträffas en sminkspatel av brons l 18,5 cm. 298.

~~I sjölva profilväggen mellan a o b cm~~

På samma nivå anträffades strax väster om profilväggen ett litet bronsbleck l 4,8 299.
av precis samma slag som tidigare anträffades i större antal på golvet i rum 16 (281). Det är uppenbart att vi här ha att göra med ett genomgående jordlager, som sträcker över de båda rummen och att detta lager rikligt till [illegible] innehållit bronsföremål.
Det intressantaste fyndet i rum 34 är emellertid ett bronsbleck med tvenne lejon i vapenschema i pressad relief, l ?? Blecket, som är kindskyddet i en hjälm, 300.
anträffades 0,50 m över golvet alltså även detta i det röda lagret med cementbitarna.

Rum 35 gränsar till 34 och står i förbindelse med detta förmedelst en bred port. Nämnast hörde dock rummet förr samman med rum 17 och 66. Jorden i rum 35 är relativt homogen och består av en ljus beige- Rum 35

fugad råtegelsmassa med däri inspräng-
da ljusgula råtegelsbitar som icke helt upp-
lösts. Intill muren mot rum 34 mäter
detta lager tillsammans med det åkerbrukade
ytlagret i 0,80 m i djup men sjunker
mot nordväst där motsvarande djup
endast c. 0,55 m vid muren mot rum 36
Några fynd göras icke i rum 35. Cement-
golvet är synnerligen välbevarat.

Rum 36

Rum 36 står i förbindelse med 35 genom
en bred port med hov liksom 35 med 17 och
66 och 34 med 16 och 63 övriga tillsammans
med rum 18. Samma jordlager som an-
träffades i 35 sträcker sig även in i 36
men det ljusa råtegelslagret får här
endast obetydligt djup av högst 0,45 m
tillsammans med ytlagret. I de nordvästra
delarna ligger ytlagret ~~på det~~ direkt ovan
på det ännu välbevarade cementgolvet.
Murarna som begränsa rum 36 äro nästan
fullständigt demolerade. Nämnvärda fynd göras
ej.

Rum 63 döljes ännu nästan helt under jämnaggrusen, som här är framlagen. Det har blott välbevarade murar och står genom porten i förbindelse med rum 34 och 64. Denna senare port slutar emellertid ovannt mot en trappa, som vid något tillfälle tagits i anspråk vid ett ombygge till en förstärkningsmur? bakom (sydvart om) rum 64–66. Ännu har inga fynd gjorts i rum 63 vars beskrivning uppskjutes. Rum 63

Rum 66 ligger sydvart om 35 och står genom en portöppning endast i förbindelse med detta rum. Ungefär där fynd 337 göres antecknas en jordfläcksbädd över rummet. Närmast det välbevarade cementgolvet ligger ett 0,40 m (= vanliga rumshöjden) tjockt lager av röd jord innehållande talrika bitar av en gipshaltig cement med avtryck av kalkfärnisa. Dessa bitar antagligen i stomningsmässigt närmast golvet i sammanhang intill rum 66–64. Givetvis härröra det från rummets resande tak. Omedelbart Rum 66

men 16, 34 och 63 ; 17, 35 och 66 ;
18 ; 36 och 67 utgöra ett avgränsat
helt i palatset. Den stora trappan
leder upp till detta palatsets centralparti
som utåt gården öppnar sig med
en 3-dubbel husfasad i den full-
komligaste symmetri. Mittpartiet eller
rum 17, 35 och 66 bilda tillsammans
en megaronliknande byggnad med
genomgående murningsträtt. Byggnaden
har öppnat sig åt gården i antepolen
Anterna förstoras ytterligare genom
tvenne bredvidande murklackar. Utingenom
blir själva mittpartiet i trappfacaden
dominerande på bekostnad av sido-
öppningarna. Megaronbyggnadens utåt
sidor äro på båda sidorna försedda
med breda portar från det mittersta
rummet in till sidopartierna. Men båda
ha var för sig ett megarons grundplan
ämnen likson mittpartiet något upplöst
form. Detta parti tillsammans med den

stora gården rum 14 och dess kringliggande
rum utgöra emellertid palatsets centrum
och arkitektoniskt viktigaste del. Vad
som återstår att beskriva är en samling
rum nordvärt, om det sist beskrivna
området. I vissa delar skiljer det sig
från det övriga palatset främst genom sin
absoluta fyndlöshet med undantag av
den yttersta kretsen av magasinsrum.
Området ifråga har kanske varit använt
som tvättstuga eller bad.

Vouni Våren 1929.

Under en vandring över Vouni-området kon-
staterades vinterregnens detta år mycket
svåra framfart, särskilt på sluttningarna ned
mot havet (Loures) och i riktning mot
Petra (nordväst). Här iakttogs en mängd
framregnad keramik, på nordvästsluttningarna
mest målad cypriotisk klassisk (Red slip ware)
i Loures däremot grov pithos d.o. I Loures
ungefär vid mitten anträffades i en torr bäck-
fåra a fragment of a Sfinx-statuette l 8,5 cm 366 366.
vidare under tempelplatået Bronze-pendent l 3,5 cm 367
och några dagar senare uppe vid tempelgården
i en uttorkande vattenpuss ett silvercoin
with Athena-head diam 1,4 cm 388 — 388.
Med undantag av den påbörjade schaktgrävningen
i rum 53 har den egentliga utgrävningen icke
nämnvärt skadats av vinterregnen. De rum
vars utgrävning har påbörjats äro fullkomligt
fyllda med vatten och profilkanterna
och botten överdragna med lera. Allt-

Sammans avlägsnas och skiktgrävningarstartas på nytt. I den gamla rutan A har fallit ved från skaktkanten a female terracottahead l 4,00 cm 368. – Ruta E utstakas nordvärt 368.
om de övriga. Här anträffades på platsen som detaljplanen anger (avvägningssiffrorna anger djupet under avvägningsfixen: för dem 53 J:

objekt	l.	djupet	
Bronze-nail	l 9,3 cm	0,08	369
Arrowhead of bronze (socket)	l 3,2 cm	0,08	370

Dessa båda föremål anträffades i själva det hårda golvskiktet (daterande)

Arrowhead of bronze socket	l. 4,00 cm	0,12	371
Fragment of a limestonetabulette	l. 6,3	?	372
Head of a stone-cock.	l 4,00	0,42–0,44	373
Lumps off cobolt (colour)	l 3,7	sållen	374
Ear and horn of a terracottabull	l 5,5; l 2,7	sållen	375
Lower part of a female terrac. statyette	l 7,00 cm	0,80	376
Bronze-fragments		0,58	377

372 tycks ha hittats i sållen. den finnes ej intagen på planen. I sållen anträffades däremot säkert

374 och 375.

Sedan ruta E utgrävts iakttages profilen mot västra ruta F. Den visar överst ett rödaktigt hårt lergolv. I koftonsan lätta lagren, bestående av kolgt tegelbrända skikt av mörk och brun jord, ned mot mur 53:58. Lagren fortsätta under denna mur orörda. Intill muren äro emellertid alla dessa tunnskiktade lager genomskurna och fyllen närmast murstenarna omrörd. Det röda lergolvet går emellertid ända fram till muren. Det är tydligt vad som tidigare iakttagits att koftonsans fyllning funnits orörd innan mur 53-58 anlades delvis genomskärande fyllnadslagren.

Ruta F utstakas och utgrävdes med följande fynd:

Painted terracottahead	l 3 cm	dj. 0,47	381
Painted plaque of terracotta	9,1 cm X 14,2 cm	dj. 0,47	382
Head of a terracottadog	l 4,7 cm	dj 0,30	383
Loop of bronze	l 3,4 cm	dj 0,32	384
Fajansbead	l 1 cm	dj 0,58	385

Base-part of a terracotta statuette	l 3,5 cm	sillen		386
Fajansbead	diam 0,7 cm	dj 0,67		387
Bronze plaque	l c 6 cm	dj 0,72		389
Female terra-cotta head	h 6,6 cm	dj 0,95		390

Av dessa fynd kunde inget med bestämdhet konstateras ligga i de mörka kollagren utan vanligen nära dem. I den ljusbruna jorden voro emellertid de flesta tydligt obelägna.

Då koftonsans djupare fyllnadslager orörda sträcka sig under rum 53-58 är det av största intresse att se deras vidare utseende under golvet i rum 58. En genombrytning av detta är därför välmotiverad. Rutindelningen sker med c 1 m-rutor i rummets nordvästra delar, vilka svara mot rutorna i Rum 53. Rutorna benämnas A¹ B¹ C¹, A² B² C² osv. (se plan) Det är genast tydligt att en del av koftonsans fyllnadslager i rum 58 schaktats bort till en djupare nivå än i rum 53 och golvet i 58 har anlagts ~~på~~ c 0,30 m lägre än det i 53. Rum 58.

lagringen blir därför inte så tydlig som där.
Profiler ritas mellan rutgångarna. Samtliga profiler åskådliggöra en liknande lagring: Under det c 0,05 m tjocka vita kalkgolvet följer ett lager av ganska keramikrik jord innehållande även andra fynd. Under detta lager, som har något varierande tjocklek (0,10-0,30 m), följer ett annat av grusaktig karaktär och ljusbrun färg, ~~närmast~~ likt de bruna delarna av fyllningen under golvet i 53. Det nämnda bottenlagret i 58 är emellertid ytterligt keramikfattigt. Lagret sträcker sig i likhet med de lägre delarna av det mörka lagret under rum 58-53 på liknande sätt som på andra ställen. I övre mörka lagret i ruta A^3 anträffades på ett djup av 0,15-0,20 m under golvnivån (2,20 m under Stora planens 0-fix.) a head of a man (limestone) l 7,00 cm 378, och i A^2 i samma lager a head of a terracotta-bull l 7,4 cm dj 0,17 u.g. 379. Övriga fynd koncentrera sig alla i hörnet i

378
379

nor och vårter (Rutor A' och C')
I C' anträffades (se planen)

Arm of a terracotta statuette	l 4,9 cm	dj 0,32	396
Fragment of the same statuette	l 6,7	" 0,30	397
" of a female t. c statuette	l 6,5	" 0,32	398

Dessa fynd lågo alla i det övre mörka lagret men på gränsen till det undre bruna (se profil).
Rutta B' är fyndlös.
I Ruta A' anträffades

Fragment of a terra-cotta statuette	l 7,7 cm	dj 0,22	399
– " – " – donky	l c. 6,0 cm	" 0,35	400
Spindle-whorl of a soft stone	——	" 0,38	401
Bronze-fragment	l 7,5 cm	" 0,40	402
Bronze-nail	l 4,7 cm	" 0,40	403
Iron-hook	l 4,7 cm	" 0,40	404
Iron nail	l 6,7 cm	" 0,27	405
Fragment of a curious statuette of limestone)	l c 6 cm	" 0,55	406
Bronze-fragment	l 6 cm	" 0,55	407

Av dessa fynd ligga 399 och 405 tydligt i den "mörka" övre fyllningen. På

gränsen mellan den mörka och den ljusbruna fyllnaden ligger däremot 400 och 401.
406 och 407 ligga under den ljusbruna fyllningen på klippbotten. Detta var den fyndens gruppering inom det föregående området. Koncentrationerna av stuckt nordvästlig, och då knappast några nya fynd kunna väntas i rutorna A4 - C4 inskränkes golvets (58) uppriving till detta. Vid rensandet av golvet i 58 göres ytterligare fynd:
Fragment of a rider limestone l 24 cm A4 451
intill muren mot 53 - Jorden i rum 58 är över golvet homogent grå lik den som återfinnes i hela det södra hörnet av palatset och under Baronpiatålet.

Palatsets nordvästra delar ligger en rad magasin vilkas numrering från väster till öster är 71-75. Rum 73 ligger sålunda i mitten av dessa fem. Samtliga magasins rum äro byggda på liknande sätt och med undantag av vissa avvikelser

är även jordförhållande desamma. Rum 74 har rensats tidigare och visade sig innehålla riktig pithoskeramik. Vid en noggrannare rensning av rum 74–73 anträffades ytterligare några föremål ~~[illegible]~~ under själva murstenarna i rum 74. (se plan) (Nära östra hörnet upper part of a female limestone statuette h. 6,2 408 möjligen nedregnad ngn[illegible] under vintern) | Rum 74

Fynden rum 74–73:

	Archaic head (limestone)	h 3,00 cm		409
i en grop	Base of a limestone statuette	sq 3,5 × 4,5 cm		410
	Lower part of a t.c. statuette	h 6,5 cm		411
	Miniature statuette, head missing (fajans) h 2,4	"		412

I rum 74 koncentrerar sig pithoskeramiken i de inre delarna i Rum 73 däremot i de yttre. Jorden är emellertid den samma en beige-färgad råtegelsmassa, som sträcker sig ända från det mörkare ytlagret ned till det fläckvis svartbrända klippgolvet Något mörkt brandlager i jorden iakttages | Rum 73

emellertid ej i rum 73 (däremot i 75)
Jorden har givetvis regnat ned från
palatsrummen högre upp. Från den
övervåning, som bevisligen legat över
magasinen finnes tydligen ingen in-
registrerad kvar på denna plats. I
rum 73 göres följande fynd (se planen) Fynd.
Terra-cotta lamp with a broken handle l. 20,3 cm 380
nära yttermuren 0,20 m över golvet.
I rum 73 anträffas nedsänkta i klippgolvet ett
antal gropar liksom tidigare i 74. De är
koncentrerade utefter väggarna men finnas
även i mitten. I en av dessa senare
göres ett fynd på 144 blyvikter tydligen
där gömda omedelbart under golvplanet (ang-
ående jordförhållanden i groparna se detaljritn.) 392
~~392~~ En liknande blykula hittades i
en angränsande grop 393. Nära muren 393
73-74 anträffades på ett ej konstaterat
djup: Pierced terra-cotta plaque l. 5,6 cm 394.
På golvet i de yttre delarna av rum 73
stodo eller lågo delar av stående pithoi
(se foto)

De hänföras till keramiken chum de måste dös ni i pak. I jord från 73 anträffades arrowhead of bronze 472.

Jordförhållandena i rum 72 äro ovan Rum 72
golvet ungefär de samma som i 73. Keramiken är dock starkt i avtagande åt detta håll av magasinsraden. ~~Rum~~ Ovan golvet göres endast ett fynd: Fragment of a female terracottastatuette l. 5 cm 391 i beige- 391
färgad jord. – I den sydöstra väggen och och delvis nedsänkt under golvet finnes emellertid en grottliknande cavitet, som troligen har funnits på platsen redan innan magasinen anlades. Så snart caviteten iakttagits konstateras dess utsträckning varpå den utgräves med kniv på samma sätt som en grav med utspărandet av en längdprofil. (se ritn). På samma sätt som vid en gravgrävning införes benämningarna Δρόμος vänster (om profillinien) och höger) Στόμιον vänster och höger. Den vänstra delen av Δρόμος utgräves först fram till Στόμιον där just de yttersta

skärvorna till en vitgrumlig kylit komma i dagen. Jordlagren studeras. Skärvorna ligga i ett beige-färgat lager, som sedan sannolikt övergår i de övre lagren med samma färg. Under detta följer ett hårt lager med tunna horisontella skiktningar uppifrån mörkbrun (steril) grön (brand?) mörkbrun (steril) ljusbrun (lös steril). Dessa skiktningar äro tydliga i ψροφιλ. I mot ανατολάς tunnas de ut över ett tunt lager av aska, vilket således här inne stöter direkt mot det övre beiglagret. Under allt detta följer svartlagret ett verkligt brandlager med sot och kolrester c 30 cm tjockt. Under detta ned till botten gullagret högst 35 cm tjockt, ett ljusgult gruslager keramikfattigt. Förhållandet med lagren synes vara detta: gropen eller fördjupningen i golvet har funnits från begynnelsen. I denna grop har först gullagret kommit troligen sedan rum 72 börjat användas. Brandrester från golvet i rum 72 har senare ytterligare sopats ned i gropen. Brandspår finnas på | 414

golvet i rum 72. För att nivåerna ytter-
ligare skulle utjämnas mellan golvet och
gropen har man stampat till de olika
grön- och brun-lagren varpå alltsammans
fått vara. Σπηλαιον under den utskjutande
klippkanten har kanske tjänstgjort som
skräpvrå där trasiga kärl slungats in (414-417)
I beigelagret omedelbart över den antagna
tillstampade golvnivåns fortsättning över
svartlagret anträffades:
Sherds of a red figured and white ground kylix diam. 414
Red figured askos (Handle and spout missing) diam 11 cm 415
Piece of a painted stonelamp (lotus) l 8,5 cm 416
Samtliga dessa ligga i precis samma stratum
och intill varandra. Längre in i σπηλαιον
och på obetydligt lägre nivå men i samma beige-
lager anträffades stående botten fragmenten
av en rödfig urig lekyth (Sherds of a red
figured lekythos (base diam 8,8 cm) 417. 417
Djupare ned i gullagret inne i σπηλαιον
låg på klippan a bronze loop diam 2,0 cm 418
I det övre beige-lagret anträffades på

kylix-nivån ~~a~~ Grund-stone b 4,2 m längre till vänster. Detta om fynden och jordförhållandena i vänstra delen av Spå[?]oz och [?]ärvor. Nu utgrävas högra delen vars vid lager för lager följes vinkelrätt mot profillinien. Området benämnes Spå[?]oz höger 1 (1,40 m närmast långdprofilen) och Spå[?]oz 2 resten. 425.

De förut konstaterade lagren kunna även här konstateras på ungefär samma sätt som i Spå[?]oz vänster. Emellertid tilltar åt detta håll svartlagret i tjocklek och svärta. Även på annat sätt är det svartlagret som blir intressant. Bland den talrika keramik som uppsamlas från svartlagret väcka några starkt överkalkade skärvor misstankar. De rengöras och befinnas härröra från en vitgrundig lekyth (Fragments of a white ground lekythos 453) Vid närmare genomgång anträffas ytterligare skärvor. De ligga Hundsakleyen[?] i Spå[?]oz höger 1. Vidare anträffas från samma lager ~~fyra~~ 453

four arrowheads with tang. iron | 454.
Base of a limestone alabastron l 8 cm | 456
Alabastron h 14 cm | 457
Pieces of alabaster (in the riddles) | 458

även dessa senare uteslutande från svart-
lagret. Δρόμος och ovijfaror utgrävas full-
ständigt varvid all jord från samtliga lager
sållas. Gropen fylles efteråt med annan
jord så att golvnivån blir jämn.

Rum 75, det nordöstligaste av magasinen | Rum 75
i denna rad, har tidigare i samband med
provschakt (detta varit föremål för utgrävning, varvid
i södra hörnet en storörad pithos anträffades
in situ. I rum 75 är jorden densamma
som i de övriga magasinen. Dock iakttages
en olikhet. Nämnast golvet, särskilt i när-
heten av den nordöstra väggen märkes ett
c 0,10 m tjockt brandlager helsvart till färgen.
I detta lager göres visserligen många fynd men
väl i bägge jorden ovanför. Denna i stort
sett homogena jord tycks av lutningsgränderna

att döma ha kommit uppifrån de övre rummen (54 osv.) I denna jord anträffades en del saker på olika nivåer:
(nivåsiffrorna ange höjden över golvet)

Bronze-ring	diam 3,7 cm	0,55 m	419
Arrowhead of bronze (socket) l 4,5 cm		0,40 m	420
Stone-lamp?	diam 11,5; h 8 cm.	0,55 m	421
Bronzeplaque with ornaments	l 9,5 cm	—	422
Stone-lamp	diam 12 cm h 7 cm	0,25	426
Sitting terracotta statuette with a golden belt, h 13,2 cm		0,25	427
Straight statuette limestone h 13,2 cm		0,80	428
Ear-ring of bronze diam 1,8 cm			455
Profiled round bronzeplaque diam		0,10	459.

Angående läget av dessa se planen
I det östra hörnet anträffades praktiskt taget in situ två storörade pithoi utan tillvaratogs i numrerade skärvor. De ha stått uppsatta på golvet och ha sedan endast obetydligt rubbats ut plan 464
464; 465 465.

Rum 71

Det återstående av magasinen i denna del rum 71 uppvisar vissa olikheter mot de övriga tidigare beskrivna både vad arkitekturen och jordförhållandena beträffar. Den korridor som sträcker sig utmed yttermuren fortsätter inte ~~ens~~ i rum 71. Detta har däremot en ~~ens~~ egen ingång direkt utifrån nordväst och står genom en annan port i förbindelse med rum 72 (se planen) Den beige färgade jorden som återfunnits i de andra magasinen som huvudsaklig fyllning är här ersatt av en - påsett ytlagret - 2 tråskiktad jordmassa: nederst och intill mur 71-25 ett lager bestående av grå rötegelsjord. I övre delarna av detta lager iaktages en stor massa cementbitar. Detta lager har i övrigt dragit med sig en mängd stenar från mur 71-25 som nu återfinnes i jorden nedfallna (se foto). Över detta grå rötegelslager ligger ett annat bildat av röda rötegel och över detta det mycket tjocka mörka ytlagret.

Möjligen har den understa jorden kommit
från rummen ovanför i rum 25-26 o.s.v.
Då muren åt detta håll tydligen såsmåningom
givit med sig. Möjligen har övervåningen
till 71 först senare störtat in och då bildat
den bruna fyllningen. Cementbitarna
mellan de båda lagren torde dock ej här-
röra från övervåningen till 71. De
äro av samma slag som dem i bassänger-
na rum 25-26 och har väl såsmå-
ningom följt med den grå jorden. I
rum 71 göres i den brunröda jorden
två fynd:

Fragment of a female painted terracottastatuette h 6,8 cm 429.
Sitting male naked terracottastatuette h 5 cm 449.

I närheten av dessa fynd iakttages
några importerade vaskärvor.

Yttre partiet av hela denna maga-
sinslängd utlägges. Jorden från magasinen
bortföres ej långt utan lägges endast utan-
för de olika rummen varifrån vinterregnen
kommer att föra den ned för sluttningen.

Vid jordschaktningar i och för utläggandet av en räls öster om palatset c 5 m rakt ovanför ruta J. i provschakt 4 anträffades en ansamling av keramik, som fordrade ett försiktigare framgående.

I innervinkeln i ett murtorn av enkla kullerstenar upptogs en mängd huvudsakligen brutna kärl. Samtliga föremål lågo strax ovanför ett mörkt brandlager som i sin tur vilade direkt på den fullkomligt råa, obearbetade klippan. Jorden i vilken fynden gjordes kan närmast karakteriseras som τό κακό χώμα. Jorden tilltar hastigt i mäktighet mot väster. Ett kvadratiskt schakt med c. 3 m sida utgrävdes. Fynden vars inbördes läge framgår av detaljplanen äro följande:

Östra Depån

Box of terracotta	h. 13 cm	sq. 16,5 × 22,5 cm	423
Plain bowl	diam		430
— " — " —	"		431
— " — " —	—		432

Plain bowl	diam	11,8 cm	433
— " —	"	12,8 cm	434
Fragment of a jug with round base	h	13 cm	435
Plain bowl	diam	6 cm	436
Plate	"	18,8 cm	437
Lamp? with horizontal handle		damaged	438
Plain jug		"	439
Plain bowl	diam	10,8 cm	440
Golden band with palmettes	l	5,5 cm	441
Plate	diam	18,8	442
Lamp with horizontal handle	l	15,8 cm	443
Terra cotta-statuette		damaged	444
Lamp with pinched rim	l	12 cm	445
Bronze-nail	l	9 cm	446

Föremålen upptages. I deras omedelbara närhet finnas ej ytterligare några. Troligen dock längre in i samma jordlager. När undersökningen slutförts dragas rälsen fram över området.

I Rum 77 göres ett par fynd. Rummet är av ansenliga dimensioner. Väggarna äro bevarade till endast obetydlig höjd. Cementgolvet är däremot oskadat. På sydostväggen finns en uppsamlingsränna för regnvatten från taket över megaronpartiet nämnt rum 67. Närmast golvet ligger en svartaktig jord till c 40 cm tjocklek och över det c 0,50 m tjock beige jord. Vilande på den svarta jorden anträffades i liggande ställning en improper statue of stone l 65,0 cm) (447). Huruvida den ursprungl. har haft något med rum 77 att skaffa är omöjligt att säga. Ett annat fynd gjordes i själva uppsamlingsrännan nämligen Iron spade l 36,5 cm bruten i tre delar. Den här omtalade vattenrännan leder ned till den nästan igenfyllda cisternen i rum 29.

Rum 77

447.

448.

Rum 78 är beläget intill 77 men har sitt golv på c 0,90 m lägre nivå

Rum 78.

Bottenskiktet i rum 78 består av en mycket mörk och svart brandmörja, som tjock-nar till i de nordvästra delarna till c 30 cm. Jorden över detta lager är den vanliga i dessa delar den beigefärgade, blandade raseringsjorden. I norra hörnet anträffades Terra-cotta head h 4,5 cm liggande direkt på klippgolvet. | 460.

Palatsets hela sydostfasad upptages | Rum 57.
en rad magasinsrum. Utanför dessa löper en gata, vilken på andra sidan begränsas av hus s.k. kulthus. I södra delen blottas endast några delar av ett sådant kulthus (Rum 57). Under c 0,50 m djup grå jord följer ett mera askbemängt lager svart till färgen. Mellan dessa lager anträffas i norra hörnet Fragment of a limestone-palmett-ornament l 11 cm | 452.
Kulthuset utgrävs tyvärr inte fullständigt. Man kan ju inte gräva upp allting heller.

I den grå, homogena fyllningen | Rum 56
i rum 56 anträffades 2 pieces of a marble bowl 19,5; 17 cm (463) omedelbart på golvet. | 463

I rum 68 anträffas stående in sitn i södra hörnet på golvet: Plain jug h ... (466), vidare en torpedopithos liggande på golvet (skärvor) 467 tillsammans med skärvor av även andra större kärl. | 466 467

Vid uppensningen av vattenrännan utanför bassängen rum 25 anträffades ~~ett~~ *female* terra cotta-head l 3,3 (470) | Rum 25 / 470

Terra cotta-head	l 3,6 cm	·468	Rum 88 / 468
Flat bowl	diam 8,00 cm	469	469

anträffades i rum 88 i närheten av norra ytterhörnet vid rum 87-88. De lågo obetydligt över den golvnivå som där är skönjbar.

Genom rum 91 löper i den ojämna klippan den vattenränna, som har till uppgift att leda bort vattnet från huset rum 92 nedanför. Fakten är i detta "rum" mycket obetydlig. I samband med vattenrännan göras två fynd att Female terra cotta head l 3,5 (471) intill vattenrans kant på klippan (enl. uppgift) Det är emellertid möjligt att huvudet verkligen | Rum 91 / 471

lagt i rummen. Detta var säkert fallet med fynd 473 Roughly cut stonelamp l:t ---, som anträffades strax utanför mynningen till samma rumma och i nivå med denna. 473

Det rum som i det föregående kallats "Entrén" kallas hädanefter rum 100. Detta rum utgrävs nu fullständigt. Det tidigare s.k. fina lagret d.v.s. ett rödaktigt lager närmast golvet sträcker sig över hela golvet ända bort till rum 100-(93-92). Över detta ligger ett murras av en grå ültegelsmur som mycket tydligt rasat uppifrån terrasserna mot platået. Det är givetvis kul-murens fortsättning mot sydost. I den grå soltegelsfyllningen i rummets östra delar anträffas i 0,50 m över golvet Hand hollingl av apla (limestone) l. 474. I.ö. gavs inga fynd. Rum 100.

Det gamla provschaktet 2 sträcker sig genom rum 100 i de nordvästra delarna och fortsätter sedan ned i ett rum Rum 97

kallat 97. Fyllningen är här under det mycket tjocka ytlagret bestående av grå jord, som helt och hållet kommit uppifrån rum 100 och 96. I fyllningen härifrån gjordes ett fynd av
2 Bronze-nails l | l — 475
I det norra hörnet anträffades inklämd intill muren 97–98 limestonestatuette dam. u- — 476
Statyetten skadades vid anträffandet, men går nog att lagas med Karlsson. Statuetten låg nedsänkt i stenranden och hittades vid den noggranna uppresningen av denna.

Vid utgrävandet av rum 99 iakttages — Rum 99
bland keramiken påfallande många bitar av terracotta-statyer, som tydligen kommit i rasjord från 101. Då nya ~~flera~~ betydelsefullare bitar komma fortsättes emellertid grävningen åt nordväst med ~~stilla~~ yttersta varsamhet. Ungefär vid mitten av

Så hittar plötsligt Mavrokeratas ett fint huvud något egyptiserande c. 0,50 m över golvet.
Female terra-cotta head k 477
Ett annat fynd är Female lime-
stone statue. dam. h 31 cm på golvet 478
När grävningen passerat den lilla
trappan som leder upp till rum 101
blir jorden typisk för ro ka fö grópa
Så en dag (18 april, årsdagen av grävningens
början) blottades en klumplikande terra-
cottabit, som väckte förhoppningen. När
den vändes upp såg ett skönt ~~terracotta~~
arkaiskt ansikte Tillyria-solen för första
gången sedan De Gamles Tid.
Female terra-cotta head h c 32 cm 480
Inom kort är det tydligt att statyer
finnas fullt i närheten och grävningen
i rum 199 fullbordas med fickknivar och
andra lämpliga instrument. Statyetternas
plats och inbördes läge framgår av
ritningen och fotografier. En fullständig
förteckning av dem ser ut så här:

Terra cotta statuette (head missing)	h 28 cm	481
Female limestone statuette	" 15 cm	482
Niobe? group limestone	" 15 cm	483
Female terra-cotta head (mask)	" 16 cm	484
Female terracotta statuette	" 19,5 cm	485
Female stone-statue	"	486
— " — " —	" —	487
Terra cotta head	h —	488
Female limestonestatue	" —	489
Male stone statuette	" 15,5 cm	490
Fragment of stone statuette	l 7,0 cm	491 a
— " —	h 7,5 cm	b
— " —	l —	c
Fragment of a hand holding an apple	l 9,5 cm	492
Female terra-cottastatuette (head missing)	h 18 cm	493
— " " " —	" 12,5 cm	494
Female stone statue	{ "	495 a
— " — lower part	} "	b
Female stone head	h 10,5 cm	496
Female stone statue (head missing)	" 60 cm	497
Female statue (limestone)	" — cm	498
Male head of stone	" 9,5 cm	499 a
— statuette —	" 49 cm	— b

Female stone head	h	6 cm	500
Lower part of female terra cotta statuette	h	12 cm	501
Female stone head	h	6 cm	502
Female stone statuette (head missing)	h	13,5 cm	503
Female stonestatuette	h	—	504
Female stone head	h	9,5 cm	505
Lower part of female stonestatuette	h	11 cm	506
Basis and feet of stonestatuette	l	10 cm	507
Basis of stone with fragm. of animals feet	l	9,5 cm	508.

Vad jorden i rum 99 beträffar torde det icke råka något tvivel att den kommit uppi från rum 101. Även samtliga statyer äro komna med jorden från samma område och ha sålunda ursprungligen ej varit uppställda i rum 99. Tó Kató χώμα i norra delen av 99 har troligen uppkommit genom en blandning av det genom libationer mörknade golvet i rum 101 och däröver fallen tjocke råtegelsjord. Den lägre mur 99-101 har givit vika (stenar finnas i fyllningen

nedanför) och ~~golvet~~ jord med däröver liggande rasjord och statyfragment har så småningom regnat ned över rum 99 och delvis fortsatt över vägen ned till sluttningen mot havet där många terracottafragment ännu finnas. Murfläcken i ~~....~~ norra hörnet av rum 99 har emellertid stoppat en del statyer som sålunda nu återfinnas tryckta mot muren. Andra fragment ha ~~emellertid~~ inte kommit så långt. I rum 101 anträffades nämligen en mängd terracottafragment i en vattenränna intill rum 101-99 och i en del andra fördjupningar i närheten. På sin väg nedåt med regnfloderna ha dessa fragment fastnat redan här uppe. Helt säkert finnas bitar i 101, som kunna passas ihop med bitar i 99. I samband med dessa terracottafragment göras även ~~några~~ ett annat fynd:

Rum 101

Fragments of a stone sfinx

509

Längre upp i rum 101 i samma vatten-

samma anträffades direkt på klippan
Female terra-cottastatuette (~~[illegible]~~) h 14 cm | 510
Plain bowl diam 11,7 cm | 511
Female stone statue (kopy) h 40 cm | 512.
Dessa tre fynd ha tydligen följt med vattenflödet i rummen. Möjligen ha de varit uppställda intill muren varifrån de glidit ned i rummen.
Från rum 101 torde även | Rum 102
Upper part of a male stone statue h 15 cm | 513
ha kommit. Den anträffades intill muren 102-101 men utanför temenos i rum 102.
Härmed äro fynden i samband med stora palatstemenos omnämnda. Av den utomordentligt stora massa, som en gång funnits innanför muren, har endast en obetydlig del bevarats och dessa ha med undantag några få undantag anträffats utanför temenosmurarna. Från trappan i rum 100 och nedanför runt ända bort till 102. Av dessa som gått förlorade

ha givetvis de flesta regnat rakt ned utpå sluttningen mot havet.

I den övriga kulthuskransen anträffas Rum 109 även många statyer men först skolatte fynd från vestibulen (Rum 109) beskrivas.

I den tämligen homogena beigefärgade fyllningen som från ytlagret sträcker sig ända ned till golvet anträffades på plats som planen anger =

Fragment of painted terracotta statuette h 4,5 cm 514.
Plain bowl diam. 9,7 cm 515
och liggande på golvet:
Upper part of male stone statue (Bes) h 55 cm 516.
Jordfyllningen karaktär trolig från rum 94.

Vägen utanför rum 95, 97, 98, 99 mynnar ut på den stora terrassplanen rum 102. Norrut begränsas denna triangelformade platån av några ganska illa bevarade husresten, som givetvis ha tjänat magasin

samma ändamål som de nämnda rummen
Rumskomplexet är fristående från det
övriga platset och ha troligen haft
sina uppgångar ovanifrån. Det begränsas
till sin utsträckning. Rummen numreras
103 – 106.

Vid utgrävandet av det mellersta av dessa rum anträffades redan i ytlagret några bitar av ett större terra cotta-huvud. All jord sållas och allt flera bitar anträffas i de västra delarna av rummet. Särskilt anträffades bitar i nivån 0,50 m över stenbänken. Bitarna sammanfogas till ett ganska vackert huvud. Rum 104

Painted terra-cotta head   kam. 517.

I det västra hörnet anträffades stående på stenbänken in situ:

Lower part of a terra cotta statue   Bitar 518

Utan vidare tycktes höra de båda delarna till samma staty ty några bitar av huvudet hade fallit ner och

anträffades inne i den urformiga statyskoppan. Huvudet hade tydligen fallit ned i jorden innan statyn förstördes, senare har den uppsökta tåplogen så småningom förstört bit efter bit av den i fyllningen upprättstående statyn.

Room 105

I rum 105 göras flera fynd samtliga direkt på golvet. Intill tröskelstenen mot rum 104 ~~liggande~~ tryckt

	Limestone statue (female)	h 33,0 cm	520

I det östra hörnet låg en liten samling föremål:

(cf in situ)	Limestone head	h 9,5 cm	521
(in situ)	Plain jug	h 9,0 cm	522
	Plain jug	Same	523
	Bronze handle	l 25,5 cm	524
	Bronze handle	l 8,0 cm	525

I diagonalhörnet låg en ancian anhopning här av statyer även dessa på golvet:

Limestone statue h. circ. 70 cm 526
Painted limestone statue (5 colours)
carmin cinobre black gummigutta green h. 38 cm 527
Limestone statue (head missing) h. 50 cm 528
" " (Kóry) " " 32 cm 529
Jug Dem 530
~~Mitt~~ i den lilla porten till rum 103
kåg Sitting terra cotta woman h 8,0 cm 531

I rum 103 gjordes under något a— Rum 103
Agios melarinanfall några fynd vilkas exakta fyndplats ej med säkerhet kan bestämmas. Uppenbarligen och enligt uppgift ligger de i att mycket svart brändlager (se nedan) i rummets södra delar.

Golden plaque l 1,5 cm 538
Female terracottastatuette h. 12,5 cm 539
(se planen) Plain bowl diam 12,5 cm 540
Spatula of bronze l 14 cm 541
Fragments of a bronzebowl — 542
Bronze fragments (in the riddles) 543

537 Candelabre af bronse — 4 kam — 537

anträffades dalemot i det bruna botten-
laget c. 20 cm över klyppan här.
Lagerförhållandena äro anmärknings-
värda. Klyppan är obearbetad. Botten-
stratum består av en gulbrun jord
lik den sterila vanliga jorden men
lösare. Detta tycks engång ha ut-
gjort rummets golv. Över detta sträckte
sig över hela rummet ett c 15 cm
tjockt, starkt kolblandat brandlager.
Över detta brandlager anträffades
en kompakt stensättning (se titn) över
hela rummet. Stensättningen har troligen
varit substruktion för ett annat högre
liggande golv. Möjligen har rummet
brunnit varpå man byggt upp huset
på de gamla brandresterna. Kandelabern (537)
och även nr 540 höra under sådana
förhållanden till den äldre perioden
De övriga fynden ha troligen legat
på det bruna jordgolvet och sålunda

kommit att ligga mellan detta och brandlagret varvid de svärtats.

Även i rum 87 gjordes äntligen några statyfynd. Här anträffades nämligen en liten depå ingående stående mot sydvästra väggen i ett mörkt beige-färgat lager [illegible]:

Rum 87.

Lower part of a limestone statuette	h 15 cm	532
" " " statue	" 68 cm	533
" " " "	" 42 cm	534
Limestone statue	h c 60 cm	535
Limestonestatuette	h 25 cm	536

Statyerna voro till ytterlighet uppslörta av fukt och skulle inte till någon del ha kunnat räddas utan zaponlack. De högsta delarna av 532–534 måste även tillspillogivas. Jordförhållandena äro följande: nämnast golvet ett 20–60 cm tjockt lager av rödaktig beigejord utan stenar och hård. I detta lager gjordes staty-

gynken. Över detta ligger nu jorden tät och bemängd med stora från murarna nedfallna stora stenar. Brigadgången går över i mera brunt. All jord har regnat ned uppifrån.

Loures

På nordostsluttningarna av Vouni ned mot havet finnas många platser, där utgrävningar tyckas skola kunna blotta rester av på sina ställen avsevärda huskomplex. Möjligen kan man här finna en stratifikation, som bättre än palatsets anger Vouni-bosättningens absoluta kronologi. Hela detta område med husgrunder, gravfälte, palats och tempel omgärdas av en mur, som ehuru svårt ruinerad dock ganska lätt kan spåras runt om. Den nordöstligaste delen av detta område, lågstaden, benämnes av ortsbefolkningen Λούρες (åkerterrasser). Här utgrävas tvenne trenchar, en i öster Λούρες I och en i norr Λούρες II, båda

läggas i backsluttningens riktning. (se fält-karta!)

Vid Λούρες I synes i markytan ett större rektangulärt hus. Ett sjungrikvartal i närheten angav att jorden är ganska djup. I trenskens översta del anträffades klippan på c 1 m djup. Vid 2dra metern anträffas en obetydlig mur och nedanför denna är klippan nedhuggen till ett djup av 3 m från markytan. Här ligger ett synnerligen väl lagt cementgolv av fullkomligt samma karaktär som golvet i palatsrum 14. Detta golv sträcker sig fram till 6te metern i trensken, där det i den stacka backsluttningen kommer fram i markytan. ~~Detta rum~~

Det rum med välbevarat cementgolv, som här genomskurits av trensken kallas Λούρες I σπίτι 1 vid uppsamlandet av keramiken. På samma sätt som i palrum 14 finnes här i golvet nedsänkta två vinkelställda sten-ränder (se planritn.). I den ena står en kolumbas, som ser ut så här: På en i

Λούρες I

Σπίτι 1

det närmaste kvadratisk platta står en ort-
formad rund bas. Denna och plattan
äro emellertid uthuggna av ett och samma
block. Hela historiens mått äro följande:

Plattans plankvadrat =
-"- höjd =
Rundelns diameter =
-"- höjd =
Föremålets vikt =

Det är tydligt att ett monumentalbygge här
påträffats. Gissningsvis skulle flera kolumn-
baser påträffas om schaktet utvidgades.
Eriti 1 slutar nedåt med en m ... Eriti 9 ...
mm och nedanför denna är klippan
vid 7,40 m. nedhuggen till ett djup av
c 2,20 m varest ett annat golv vid-
tager, som sluttande sträcker sig till 9^de
meter. Här är ett mindre avsats, var-
på golvet på 0,80 m djupare nivå
horisontellt sträcker sig fram till den
0,80 m höga begränsningsmuren vid 11,10 m.

Detta är οικία 2. I avfyllnaden
anträffades ej djupt under ytan
vid. 8 m två fragment av ~~lik~~ lik-
nande kolonntyp som beskrivits från
οικία 1. Naturligtvis har den kommit
däruppifrån. Det lägre golvet i οικία 2
har ett flertal gropar i likhet med
palatsrummen 70-75 (västra magasinen)
~~Själva~~ golvet har samma utseende utan
cementbeklädnad. Nästa rum i tran- Οικία 3.
chen (οικία 3) har ett golv ytterligare
0,50 m lägre än οικία 2. Även detta
består av endast den jämnhuggna klippan
Det sträcker sig ~~[illegible]~~ 18,30 m i trenchen, där
en 1,60 m tjock mur begränsar οικία 3
Nedanför denna mur igenkännas några
konstruktioner i cement en trappa allt
dock ganska illa förstört (se fotografier)
Alla dessa rum kunna givetvis tillhöra ett
och samma hus, ett ganska stort i
så fall. ~~Οικία~~ 1 och 2 äro uppenbar-
ligen belägna i olika våningar.

Det fina cementgolvet i övre i tillhör
den egentliga bostadsvåningen, medan
de andra lägre rummen med de grova
klippgolven med hål för pithosar ha
utgjort källarlokaler och magasin,
alltså ett förhållande motsvarande
det i palatset. — Vad jordfyllnaden
beträffar bestod den av en ljus grå-
gul jord som under ytlagret inte
visade några anmärkningsvärda skilj-
aktigheter vad lagring beträffar. Av-
skiktningen att döma tycks jorden vara
nedrasad uppifrån med regnvatten. I jorden
anträffades sparsam keramik mest grov
pithosl. d:o från den undre våningen.
Den bevarade kolonnbasen tillvaratages
innan schaktet skottas igen. Andra fynd gjordes ej.

Λούρες II ligger lägre och nordligare än I. Λούρες II
Även här upptages ett schakt i back-
sluttningens riktning c 25 m långt.
~~Vid~~ Något under 0 m synes klippan vara

lodrätt huggen till ett avsevärt djup. Av prak-
tiska skäl rensas dock ej denna klippvägg.
Vid 3,60 – 4,60 finnes en vällagd mur
av grovhuggna stenar. Djupet från mark-
ytan till klippbotten är här 2,80 m. och
muren höjer sig 1,50 m. Dess övre lager
äro rasande. Lösa stenar i fyllningen
i det bevarade murkrönets nivå ange
rasets riktning inåt mot ö. Avståndet
0 – 3,60 m är fyllt med en ~~kompakt~~ massa 1
med huvudstora skallerstenar ända upp
till c 1 m från ytan. Denna del av
trenchen grävdes till över 4 m djup utan
att klippan påträffas. Därför kräver
fortsatt grävning. Vid 7de metern be-
gynner ett välbevarat cementgolv, som
sträcker sig till 9de metern där en terrass-
mur (~~[illegible]~~) avslutar det. ~~På~~ Nedanför denna 3
begynner ett annat liknande cementgolv
på ungefär 1 m lägre nivå. Detta golv
sträcker sig från 9,10 m — 17,0 m
där det slutar mot en 0,50 m hög

kullerstensmur vinkelrät mot de övriga.
Kullerstensmuren blir sålunda skuren på längden och slutar vid 20,50 m
Denna mur begränsar ett annat rum med klappgolv på 0,30 m lägre nivå än det senast omtalade rummets golv. Detta nya rum sträcker sig fram till den mur vid 23,70 m! I rummet gjordes några fynd. 0,15 cm över golvet över ett på detta vilande brandlager anträffades

Painted limestone statuette (except the head) h 15 cm 545.

Något djupare i det svarta brandlagret anträffades det utomordentligt vackra huvudet. Vidare i nivå med statyetten och intill denna just i schaktväggen

Sitting female terra-cotta statyette h 12 cm 546
— " — " — " — h 11 cm 547

Huvudet till den ena anträffades senare i sållen. Strax under dessa statyfynd stodo in situ(?) följande kärl (se foto).

548
549
550.

Om jordförhållandena i den övriga kammaren må nämnas att de voro liknande dem i [illegible] I och ha givetvis kommit till i samband med regnflöden. I rummet mellan 9 m och 17 m är jorden c 1 m från ytan hård och torr. De lägre delarna äro mörkare och lösare. I denna jord ligger [illegible] ett brandskikt c 40-60 cm över golvet från meter 9 — 13. Det har givetvis kommit uppifrån under den tid då rummet fylldes med den mörkare jorden upp till det övre golvet vid 9 m.

Kopierad

PETRA TOU LIMNITI;
VOUNI: Paradisotissa, 18/6-19/6 1930

Westholm

D II:3C

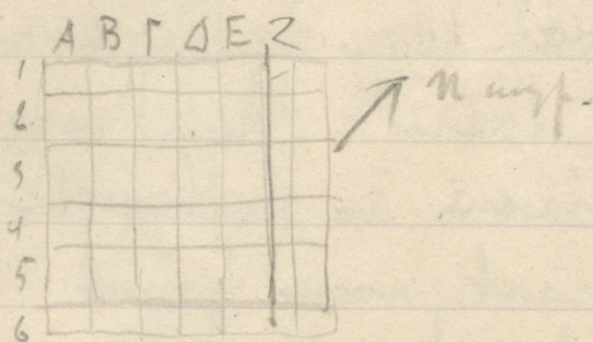
Kopia

IV : IV
4:4

Petra tou Limniti.

Angående själva klippöns mått kan ännu ingenting bestämt angivas. Den torde emellertid vara c. 70 m lång och c. 40 m bred, måtten beräknade vid vattenytan. Höjden är svår att beräkna. Dock torde ~~den no av~~ siffran 50 m inte avlägsna sig alltför mycket från verkliga förhållandet. 3) nordost (ut åt havet) resa sig de skrovliga klipporna nästan lodrätt direkt ur havet. På motsatta sidan är sluttningen visserligen mycket brant men jämnt koniskt omslutande de skrovliga klipporna som resa sig lodrätt ungefär från halva höjden. På denna sida är ön tillgänglig såväl med båt från havet som för bestigande av toppen. Uppe på toppen finnes en c. 40 m lång 10 m bred sluttande platå, som är beströdd med talrika, stora klippblock. Endast på ett mindre om-

råde vid mitten av platån finnes jord i någon nämnvärd grad. I början av maj 1928 gjordes här den mindre undersökning varvid en trench grävdes till i meters djup utan att botten anträffades. Jorden förefaller att ligga i en fördjupning i klippan varför kanterna till denna fördjupning först bestämmes. Därefter uppläggs ett rutnät om 1,50 m rutor över det sålunda begränsade området.

Slutningen är ganska stark från 1 ned till 6 utanför vilken klippkanten stupar brant ned. Rutor 6 och 5 utgrävas. Här bli emellertid svårbestämbara lagren o-skiljbara. Samtidigt står det klart att en fortsatt grävning från detta håll är svår och farlig. Grävningsriktningen

ändras därför till sydlig – nordlig. Grävningens resultat beskrives lämpligast i ett sammanhang. De olika fynden grupperar sig på följande vis i rutorna och efter de olika byggnadsperioderna.

Fragments of whetstones and stonebowls (uppsamlades från olika lokaler på ytan över hela topplatån, och sammanfördes till ett nummer).			1.
Fragment of a stone-axe	l 3,5 cm	ytfynd	2.
Profiled double conical stonebead	l 4,2 cm	A_6	3.
Whetstone for needles		Γ_5	4
Flintknife	l. 8,6 cm	Γ_5	5
Flintscraper	l. 8,0 cm	Δ_5	6
Flintknife	l. 7,0 cm	E_5	7
Pierced stoneweight	diam 8,0 cm	E_5	8
Fragment of a flintknife	l 3,2 cm	B_5	9
Whetstone		B_5	10
Flintscraper	l 5,5 cm	A_4	11
Bowl of stone	diam 8,0 X 10,0 cm	A_2	12
2 flintscrapers	l 4,0 - 4,01 cm	A_4	13
Piece of flint	7 cm	A_1	14

Flintchisel	l. 4,0 cm	B_1	15
Bonepoint	l. 3,5 cm	B_1	16
— " — " —	l. 3,4 cm	B_1	17
Fragment of a flintknife	l. 3,3 cm		18
Scraper of red stone (flint)	l. 7,6 cm	B_1	19
Pricker of flint	l. 2,9 cm		20
Fragment of a flintknife	l. 3,2 cm	B_4	21
Flintknife ?	l. 5,5 cm	B_1	22
Stone axe	l. 11,5 cm	Γ_1	23
Whetstone		E_3	24
Broken stonebead (white)	l. 3,0 cm	E_2	25
Miniature stone chisel	l. 3,2 cm	B_1	26
Stone idol	l. 17,5 cm	B_1	27
Spindle-whorl of stone	diam. 4,5 cm	B_2	28
Fragment of a stone axe	l. 4,2 cm	Γ_1	29
Fragment of an obsidian knife	l. 2,7 cm		30
Flintknife	l. 5,4 cm	Γ_4	31
— " —	l. 4,5 cm	Γ_4	32
Fragment of a flintknife	l. 3,5 cm	Δ_3	33
Flintscraper	l. 3,3 cm	B_3	34
Pricker of bone	l. 7,0 cm	B_3	35
— " — " —	l. 5,5 cm	B_1	36

Point of bonepricker	l. 2,2 cm	B_1	37
Fragments of a boneneedle		B_1	38
Flintpieces	—	—	39
Flintknife	l. 4,5 cm	B_3	40
Pricker? of stone	l. 3,6 cm	B_3	41
Stone-idol	l. 15 cm	—	42

Till dessa fynd kommer även några flintfragment och djurtänder, som tillvaratogs i samband med 1928 års fornundersökning.

Den äldsta bosättningen på det utgrävda Petra I
området ~~[illegible]~~ var i klippan tydligen avsiktligt nedhuggen grop fallande inom ramen av rutorna T_3 - E_3 — B_5 — E_5 (se planen) Då klippan är lägre i rutor B_4 - B_5 har man på detta ställe ersatt klippkanten (väggen i gropen) med några stenar, en mur som av detta håll stängde gropen. Gropen (Petra I) var fylld med horisontellt skiktade ~~lager~~ kulturjord, av två skarpt skilda slag.

(Angående skiktens fördelning se profilritn.)
Huvudmassan utgjordes av en ytterligt fint fördelad (som mörkt potatismjöl!) mörkbrun jord i vilken låg allehanda avfallsrester såsom djurben, rester av redskapstillverkning o.d. I denna mörkbruna jord voro inspängda horisontella skikt av svart mycket mörk jord (mörka svartlager) i vilka även obetydliga kolrester kunde spåras. Den mörka svartjorden är av samma konsistens som brunjorden. Kulturlagringen i gropen synes ha skett så småningom och ha förblivit orörd under de senare perioderna. Så småningom har emellertid gropen fyllts och över dessa lagringar sträcker sig ett stort mörkt svartlager över hela de norra och östra delarna av området. Ytterligare ett brunt kulturlager och nästa period i ~~Petras utveckling markeras~~ Petrabosättningens utveckling markeras med ett/tydligt urskiljbart stampat jordgolv, vars ursprungliga

Petra II

hela utsträckning ~~genom~~ på grund av olyckliga tillfällig-
heter icke exakt kan konstateras. I söder har
möjligen en mycket obetydlig del förbigått ut-
grävarna, men golvets ursprungliga kant
torde ej ens med den största försiktighet
ha påträffats på detta håll, då golvet här
troligen varit förstört. I norr äro lagren
på en omtålig punkt omrörda under den
Guntherska grävningen. I väster däremot
slutar jordgolvet tydligt mot omkring
härden i ruta A_1-B_1, vilken i sin tur
ligger an mot en klippkant. Här ge
profilerna mot A och B klara besked.
I öster har jordgolvet skurits av vid
byggandet av hus 1 i Petra III. I ruta Γ_3
kan emellertid en liten murstump tydas
som jordgolvets begränsning. Utsträck-
ningen blir sålunda med säkerhet vad
som på planen prickats inom ramen för
rutor A_1-A_3 — B_1-Γ_3. Härden i västra
delen rutor A_1-B_1 är av särskilt intresse. Dess
utsträckning i plan framgår av ritn. Profilen

mot A visar bäst dess utseende. En väldig sten ligger direkt an mot klippan. Den har legat där redan innan golvet tillkom. Några andra större stenar äro ställda i kretsform kring en botten av flata hällar och strandstenar. Alltsammans är fyllt med ett c. 20 cm tjockt brandlager av svartask karaktär. I detta gjordes emellertid inte några fynd. Utgrävningen försvårades av häftigt regn.

Över jordgolvet följde mycket avlagringar av samma karaktär, som tidigare beskrivits från Petra I, däribland ett genomgående c 8 cm tjockt mörkt svartlager.

Hus 2 i Petra III ligger rakt över jordgolvet, som utgör Petra II och inordnar sig sålunda i den relativa kronologin. Att hus 1 i Petra III också är av yngre datum än jordgolvet bevisas emellertid även på annat sätt än genom dess likhet med hus 2. Jordgolvet är nämligen i öster avskuret i samband med anläggandet av hus 1 (Ruta B_3 se profilerna mot A och B.) Petra III

Hus 1 har ursprungligen haft likheter med jordgolvsbostaden (Petra II), varför man typologiskt kan placera det mellan Petra II och hus 2 i Petra III. Sålunda har golvet i hus 1 ursprungligen bestått av stillstampad jord, som emellertid i senare tid genomgått en reparation, en överbeklädnad av små stenar i likhet med golvet i hus 2. Att den senare reparationen liknar hus 2 bevisar även att hus 1 ~~[illegible]~~ kronologiskt bör placeras mellan Petra II och hus 2. Även de topologiska och stratigrafiska förhållandena tyda på detta.

Hus 1 sträcker sig över ett ganska stort område från ruta A4 ända till E4. Båda dessa begränsningar äro klara liksom i det södra hela västkanten, i rutor A4 – D3. At öster däremot kan husets ursprungliga utsträckning inte bestämmas då hela den östra delen störtat ned utför branten. Emellertid kan man med tillhjälp av två stolpstöd, som måste hus 1

sattes i samband med hus I, beräkna husets form och utsträckning. Möjligen har det sträckt sig ända upp till blanten i öster. Ett av stolpstöden ligger i ruta A6. Innanför några större o-huggna stenar framkrafsades en omsorgs-fullt lagd krets av decimeterstora ovala vägskvalpade strandstenar. I mitten var en oregelbunden fördjupning ned till klappen, där en trästolpe antages ha stått. Det andra stolpstödet är be-läget omedelbart söder om rutgränsen A4 – A5. Det är av fullkomligt samma karaktär men mindre och ännu omsorgsfullare lagdt. Stolpen har här vilat på en lös sand kil i mitten (se ritn.) Vid utgrävandet iakttogs att strandstenarna voro sammanfogade av lera ljusare än den jord som f. ö. fyllde hålet. Troligen stå dessa båda stolpstöd i samband med varandra och stolparna ha troligen stått på var sin sida om

ingången till hus I, som kan ha varit här. ~~[illegible]~~ Stolphålens undre nivåer ha emellertid en differens på 60 cm, vilket är naturligt då marken sluttar starkt. Intressant nog är den beräknade ~~[illegible]~~ tjockleken för den ~~högre~~ lägre stolpen nästan dubbelt så stor som för den övre. Den lägre stolpen har måste vara kraftigare, både längre och tjockare om man antager att de ursprungligen slutat i samma nivå. Ingången antages sålunda vara från söder (den vanliga låsidan.) då byggts längs De inre, bevarade delarna av husets golv är av hårt stampad jord, som vilar på en sättning av knytnävsstora stenar. Denna stensättning sänker sig mot husets centralare delar. Den yttre något högre kanten är sålunda väl markerad. Stenarna äro faktiskt sammanhållna av en tjockt mycket hård lera troligen densamma som bildar jordgolvet ovanför, men som här mörknat till

följd av bristfällig paleolitisk hygien.
Jordgolvet kan med undantag av vissa mindre fläckar spåras över hela den bevarade delen av hus 1. I de södra delarna är det emellertid täckt av det tidigare omnämnda separationen med tschakilli. (Ruta A_4 – C_4). Avslutningen i ruta A4 intill stolpehål 2 är skarpt markerad med en grunt väl lagd inmurad mur. I A_5 är emellertid muren förstörd. Muren höjer sig något över golvnivån.
Jorden över golvet i hus 1 är inte tjock. Den består av ett relativt grått mjöl ett s.k. lust svartlager, som är mycket löst i sin konsistens. Detta är helt enkelt ytlagret.

Hus 2

I detta ytlager ligger hus 2 knappt täckt av någon jord. Trots detta är huset fullkomligt orört. Golvet består helt av tschakilli, som är kantad med stora stenar. Formen är oregelbundet oval och utsträckningen i varje de-

talj bestämbar. Vad som synes på planen är verklighet. Endast några lösa stenar uppe på ytan ha ej inlagts.

Det utgrävda områdets nordligaste del har inga spår av arkitektur. De horisontella kulturlagren ligga emellertid här fullkomligt orörda. De utgöra fortsättning på dem som täcka gropen Petra I.

En intressant iakttagelse gjordes under den ur väderlekssynpunkt mycket skiftande utgrävningen. Det iakttogs nämligen, att vilka stormar, som än rasade runt omkring den lilla oskyddade ön, så fanns det alltid inom det utgrävda området särskilt nere i fördjupningen (Petra I) en plats, som var fullkomligt oberörd av vindförhållandena runt omkring ön. Uppe på toppen var det samtidigt många gång så hård vind, att man knappast kunde stå upprätt. Lokalens väl skyddade läge torde ha spelat någon roll vid de paleolitiska människornas val av boplats.

På grundval av noggranna iakttagelser angående omständigheterna vid fyndens tillvaratagande kan man med ganska stor visshet dela upp fynden på de olika perioderna så här (se profiler och avvägningssiffror):

Petra I

Petra I

Flints

5	Flintknife	C. 5.	3.55	I a
6	Flintscraper	D. 5	3.47	I a
7	Flintknife	E. 5	2.96	I b
9	Fragments of a flintknife	B. 5	3.57	I a
10 / 20	Whet-stone / Pricker of flint	B. 5	2.70 - 2.85	I b
		A. 3	2.61	I b
31	Flintknife	C. 4	3.60	I a
32	Flintknife	C. 4	3.70	I a
? 33	Fragment of a flintknife			

= 8

Obsidian

? 30 Fragment of an obsidian knife

= 1

Spindlewhorl or weight

8. Pierced stoneweight B. 2 , 2. 25 I b
28. Spindlewhorl of stone E. 5 . 3. 35 I a

= 2

Potra II

Potra II

Flints

14. Piece of flint
15 Flintchisel
18 Fragment of a flintknife
19 Scraper of red flint
22 Flintknife
34 Flintscraper
39 Flintpieces

= 7

Bowl

12. Bowl of stone

= 1

Axe

23 Stone axe

= 1

Needles and prickers of bone

16 Bone point
17 Bone point
35 Pricker of bone
36 Pricker of bone
37 Point of bone pricker

= 5

Idol

42 Stone-idol

= 1

Petra III

Petra III

Flints

11 Flintscraper
13 2 p. flintscrapers
21 Fragment of a flintknife

= 4

Axes and chisel

2 Fragment of a stoneaxe
26 Miniature stone-axe
29 Fragment of a stoneaxe.

= 3

Stone-pricker

41 Stonepricker

= 1

Stone-beads

3 Profiled double-conical stonebead
25 Broken white stonebead

= 2

Idol

27 Stone-idol

= 1

I fyllningen tillvaratogs även i ungefär lika myckenhetsgrad från alla tre perioderna slagna och bearbetade strandstenar,

vilka naturligtvis icke höra hemma
på toppen av ön. Vidare uppsamlades
djurben från samtliga perioder liksom
även fragment av bearbetade horn (hjort?)
Vad som däremot är i högsta grad an-
märkningsvärt är den fullständiga från-
varon av allt keramiskt. Inte en
krukskärva anträffades under hela ut-
grävningen och knappast lärer väl nå-
gon sådan ha funnits på Petra.

De olika fyndgruppernas fördelning
på de olika perioderna framgår av
denna tabell.

	Flints	Obsid.	Spindle wh.		Bone Pricker	Axe	Idol	Stone bowl	Stone pricker	Stone Bead
Petra I	8	1	2							
Petra II	7				5	1	1	1		
Petra III	4				3	3	1	10	1	2

Yxan i Petra II har endast eggen obetyd-
ligt slipad, men är f.ö. obearbetad. ~~Obi~~
De tre yxorna i Petra III äro däremot
slipade och glättade helt över. Sten-

idolen 42 kan ej exakt lokalbestämmas 125
Med stor sannolikhet är den emellertid funnen
i jord från rivningen av stengolvet var-
för den här placerats i Petra II. Den är
ytterligt primitiv i sitt utseende. Den
andra idolen (27) är betydligt mera
avancerad i utförandet och kan med
~~[illegible]~~ säkerhet placeras i Petra III.

Tabellen visar att i Petra I endast
arbetsredskap av mycket primitiv art
förekomma med flintan som huvud-
material. Flintan fortsätter i nästa
period. Nya redskapsformer äro prylar och
nålar av ben. I Petra III äro flintorna i
avtagande. Däremot äro stenkärlen talrika.
Även uppträda nu prydnadsföremål. Stenprylen
visar i det tekniska utförandet stor likhet
med dessa.

Paradisiotissa 18 – 19/6 1930.

I Kortas åker strax ovanför källan i Paradisiotissa hittade för många år sedan en släkting till Michalis en staty föreställande en präst med långt skägg, och när man betraktade den kunde man omöjligt se att något hade brutits eller skadats på den. Statyn var stor lika med en karl och den kom upp av en händelse vid plöjning. Det var så länge sedan att ingen förstod sig på att gräva efter flera statyer på samma ställe. Vem hade förstånd om sådant på den tiden? och ända sedan dess hade åkern legat orörd.

Historien verkar i högsta grad trolig i synnerhet som ett par statybitar redan anträffats av Alfios i åkern A nedanför för ett par år sedan. I Kortas åker ligger B tydligen ett hus e.d. från senklassisk tid (av keramiken att döma) ruinerat. Huset har varit täckt av tjocka taktegel som

anträffas överallt på ytan. Belägenheten på åkern och huset är i högsta grad anmärkningsvärd. Paradisiotissa är som bekant en djup dal intill havet, åt land begränsad på alla sidor av höga nästan lodräta bergssluttningar. I botten av dalen flyta märkvärdigt nog två små floder ut i havet. Själva stranden utgöres av en c 20 m lodrät brant fullkomligt otillgänglig för människor. Flodernas vatten droppar alltså uppifrån direkt ned i det salta havet som klickar i hålorna djupt nedanför. Båda floderna ha ursprungligen haft sina källor högt uppe på branten. För den västra floden har i gammal tid en c 50? m. lång gång huggits vågrätt in i klippan i och för uppsamlande av vattnet? Numera har källan flyttats betydligt djupare ned i dalen. Mellan de båda små floderna ligger mitt i dalen en liten ås som tjänstgör som vattendelare och på ett horisontellt utsprång av denna ås till synes mitt i Paradisiotissa-dalen ligger det omtalade huset.

Situation.

Tidigare en gammal genomgång

Hålet kallas nu [struck] ajatrypa av ajos = äng

En vackrare plats för ett likt- tempel kan inte tänkas

Redan före grävningens början anträffas på ytan

Fragment of a classical stone-head h 11 cm 1.

En trench utstakas i nord sydlig riktning Den skär ett hus med 3 rum vars golv ligga på sinsemellan olika nivåer. Högst ligger rum 1 vars golv är fullständigt förstört. Den obearbetade klippan anträffades på nivå c 1,20. Rum 1 har tydliga begränsningsmurar åt söder och väster. Däremot är åt öster alla spår av mur bortropade Åt norr har begränsningsmuren mot till rum 2 legat. Av denna mur 1-2 återstår nu egentligen endast den övre smärtensfyllningen mellan de kantställda kvaderblocken vilka nu äro försvunna. Det tycks ha varit en skalmur eller en lådmur av samma slag som i palatset på Vouni. Av kvaderstenarna äro ett par rudiment bevarade på nordsidan i rum 2. Ett uppstående klippparti mitt i

Tempel

Rum 1

Wall 3

muren torde ha ingått i denna.

Rum 2 har ett välbevarat golv av en rödaktig cement (likt Pal Rum 53 i Vouni) nivå 1,88 - 2,00. Även om murarna i N.O. hörnet äro försvunna kan man på grundval av det bevarade golvet bestämma rummets utsträckning och var murar en gång funnits. På västra sidan är skalmuren mycket tydlig. De kantställda kvaderblocken ha fallit något utåt. mot väster. Muren mot norr till det 3dje rummet är endast bevarad i sina västra delar, där de högsta nivåerna är = golvets = 2,00. — Rum 2

Av rum 3 återstår endast det sydvästra hörnet. Övriga murar är i likhet med golvet fullkomligt försvunna. Kommos-klippan anträffas på ett djup av 2,50 - 2,80. — Rum 3

På västra (yttre) sidan av västmurarna i 1 och 2 löper en kallmursnmur som förstärkning. Dess nivå är obetydligt högre än västmurens. Detta om arkitekturen.

Jordlagren är inte särdeles komplicerade | Lager

I rum 1 och 3 följer under det svarta ytlagret ett stratum av ljusbrun jord innehållande mängder av taktegelsfragment och 'αγαλματοπετρες'. Sparsamt annan keramik anträffas även. I rum 2 tillkommer dessutom närmast golvet ett tunt asklager i mitten av rummet. I detta lager anträffades bronsspikarna nr 8. F. ö. göras alla fynd i det ljusbruna mellanskiktet. Det bör kanske tilläggas att i rum 2 en grop anträffades (se profilen). Den gick emellertid inte ned till botten. Kanske var det här Michalis släkting hittade sin pjäs med långt skägg.

Förutom ἄχρηστα κομμάτια är av fynden följande:

Fragment of a classical stone-head	l 11 cm	Loose find.	1	(585)
Left breastfragment of a male statue	l 24 cm	Rum 2	2	(586)
Leg fragment of a large statue	l	"	3	(587)
Lower part of sitting statuette	h 13 cm	"	4	588
Bronze coin	diam 1,6		5	589

Iron arrowhead	l 7,6	Rum 2	6	(590)
" "	6,5	"	7	591
17 Bronze-nails	—	"	8	592
Plain pot	damm	"	9	593
Lying stone lion	l 10,5 cm	Rum 1	10	594
Stone spade	l 17,5 cm	"	11	595
Bronze piece with human relief	l 3,5 cm	"	12	596
Terra cotta acroterion	h 18 cm	antik S.W. corner	13	597
Piece of lead	l 10,5 cm	W. wall	14	598
Roofing tile			15	(599)

forts. se ...

Bland ἄχρηστα κομμάτια märkas nederdelen av en stående jonisk kore (nat. storl.) mycket förstörd, vidare ett ~~över~~ manligt huvud i över naturlig storl., med svårighet igenkänbart. Bland taktegeln finnas fragment med meanderornament! De tycks ha satat upp efter långväggarne, där de även nu anträffas.

Huset torde lätt kunna igenkännas som en lokal cypriotisk kopia av ett grekiskt tempel med ante. Att fronten i så fall är förlagd mot norr torde kunna förklaras genom cyprioternas oförstånd om heliga ting vidare genom hela platsens belägenhet och dalens riktning mot norr. Det förefaller orimligt att lägga fronten rakt mot en klippvägg åtminstone för en dåtida, sund och okunnig cypriot. Det lilla templet ligger fullkomligt isolerat. På alla ställen runt omkring där någon jord kan finnas lades provschakter, men på intet ställe anträffades något kulturlager eller spår av bebyggelse. I Marias åker rakt nedanför åt norr hade visserligen några nedrasade staty- stelar anträffats tidigare, men ett flertal schakt i olika riktningar gåvo ett negativt resultat även här.

Paradisiotissa-grävningen slutades efter två dagar. Om romiterna haft sin gamla lycka hade de kunnat finna några av Cyperns förnämsta skulpturer, vilka här en gång funnits

gukärka

men nu fingo de återvända upp till palatset på Vouni med endast besvikelsen i hjärtat. Medvetandet att den lilla nyupptäckta kultplatsen kunde ha blivit en fullträff var en klen tröst. Envishet är visserligen ~~mera~~ väl än mycken entusiasm men ~~[illegible]~~ med ständig otur framför sig är människan blott Ἄχρηστον Κομμάτιον.

Dagboken skreven
av
Alfiros (A. Westholen)